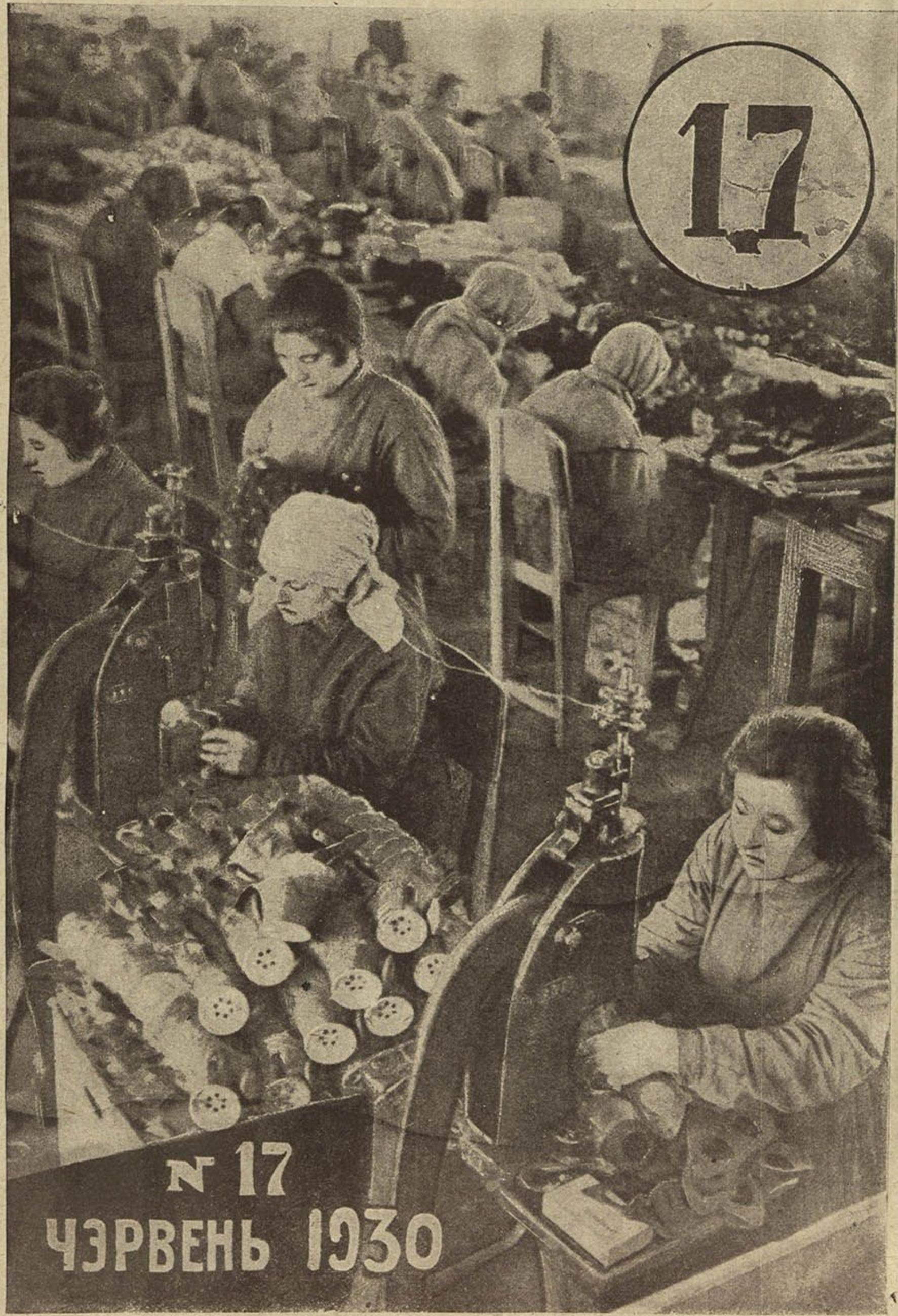

БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА і СЯЛЯНКА

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАЕЎ ЗАЧАЙЦЕСЯ!

№ 17
ЧЭРВЕНЬ 1930

АКУЛЯРАВАЯ ФАБРЫКА (ВІЦЕБСК)

Кітайская рэвалюцыя на пад'ёме.

У Кітai адбыўся першы зъезд прадстаўнікоў савецкіх раёнаў Кітая.

Вялікая Кітайская рэвалюцыя ў 1925—27 гадох узьняла на барацьбу мільённыя масы рабочых і сялян і гарадзкой беднатаў Кітаю.

Перш: я хваля рэвалюцыі ў Кітai пацярпела паражынне, але, ня гледзячы на меншавіцкія памылкі, зробленыя Кітайской Кампартыяй, яна пусціла глыбокія карэнныя ў рабоча-сялянскіх масах.

Надзеі Кітайскіх абшарнікаў і буржуазіі на канчатковое падаўленне рэвалюцыйнага руху працоўных мас і перамогу буржуазіі на даўгі час—ня спраўдзіліся. Наадварот, у выніку 3-х гадовага панавання контррэвалюцыйнага Гамідана ў Кітai разрастасцца аграрны крызіс, галадоўка, крызіс нацыональнай прамысловасці, абвастраюцца супяречнасці ўзброеныя сутычки мілітарыстых.

Ня гледзячы на шалёны тэрар кітайской контррэвалюцыі, мы маём нарастанье клясавых боек у Кітai і пашырэньне сялянскіх паўстанняў на вёсцы. Гэта барацьба рабочых і сялян Кітаю з абшарніцкабуржуазнай уладай разгортаюцца пад сцягам саветаў.

Партызанская вайна ў Кітai зараз ахапіла ўвесь паўднёвы Кітай; партызанскі рух у Кітai прымеяе вялічэзны размах, узяўгаючы ў барацьбу мільённыя масы сялянства.

З 10 правінций, складаючых 773 паветы, 162 ахоплены партызанская вайной. У руках Чырвонай арміі Кітаю знаходзіцца 127 паветаў. Карпусы Чырвонай арміі, пад кіраўніцтвам Кітайской кампартыі, паступова ператвараюцца ва ўзброеную сілу працоўных мас, якія змагаюцца за ўладу і зямлю.

Разам з партызанскім рухам сялянства нарастает і рэвалюцыйны ўздым рабочых гарадоў, хоць некалькі марудней. Усе больш узмадніе салідарнасць рабочых з рэвалюцыйным сялянскім рухам. Принаступлены на цэлы рад гарадоў, партызаны і Чырвоная армія знаходзілі падтрыманы рабочых гарадоў, якія ўзынімалі паўстанні.

Так, у Да—е шляхтары паўсталі ў момант прыходу партызан.

У большасці раёнаў, якія заваёваны Чырвонай арміяй, устаноўлена Савецкая Ўлада. У 18 раёнах Кітаю абраны Саветы. Савецкая ўлада, пасля свайго абраціння, канфіскавае абшарніцкія землі і перадае сялянам, рэквізуе маёмы ў абшарнікаў.

Адміняюцца ўсе кабальныя дагавары і ўводзіцца 8-гадзінны рабочы дзень. Ствараюцца бальніцы, народныя клубы і газэты. Для барацьбы з абшарнікамі, буржуазіяй і забараненія саветаў ад контррэвалюцыі—ствараюцца рэвалюцыйныя трывбуналы.

Новы ўздым рэвалюцыйнага руху ў Кітai адрозніваецца тым, што зараз аб'яднаюцца ўсе сілы, распыленыя па асобным раёнам, барацьба захапляе раёны па лініям чыгунак і перакідваюцца ў больш буйныя гарады.

Зъезд прадстаўнікоў савецкіх раёнаў Кітаю падагуліў вопыт барацьбы ў розных раёнах Кітаю, яшчэ больш узмадніў кірующую ролю рабочае клясы і яго салідарнасць з сялянскім рухам.

Зъезд пад кіраўніцтвам Кітайской кампартыі выпрацаваў адзіную праграму і тактыку барацьбы.

Зъезд Саветаў адбыўся ў пачатку чэрвеня, у г. Шанхай з удзелам 47 дэлегатаў. Зъезд вынес рад важнейшых рашэнняў.

Зъезд прызнаў неабходным зынішчыць прыватную уласнасць на зямлю. Зъезд пастановіў канфіскаў зямлю ў абшарнікаў, цэрквай і манастыроў і перадаць яе ў рукі савецкай улады для надзялення безземельных і малаземельных сялян. Забаронена купля-прадажа і аренда зямлі.

Зъезд выказаўся за неабходнасць адмены зямельных падаткаў і розных фэадальных абкладанняў.

Зъезд зацвердзіў закон аб ахове працы і ўвёў 8 гадзінны працоўны дзень для дарослых і бігадзінны—для моладзі; устаноўлена мінімальная стаўка зарплаты.

Зъезд адобрыў закон аб страхаванні ад бесправоў і парашыў абкласці капіталістых асобным падаткам у карысць бесправоў. Устаноўлены 8 тыднёвы адпачынак для цяжарных, з захаваннем зарплаты.

Прыняты пастановы аб арганізацыі рабочага кантролю за выкананне капіталістымі законаў савецкага ўраду. Парушэнне закону караецца канфіскацыяй прадпрыемства.

Зъезд прызнаў неабходным зынішчыць палітычныя і эканамічныя прывілеі (асобыя права) імпэрыялістых у Кітai, канфіскаваўшы замежныя канцэсіі, банкі і прадпрыемствы бяз выкупу.

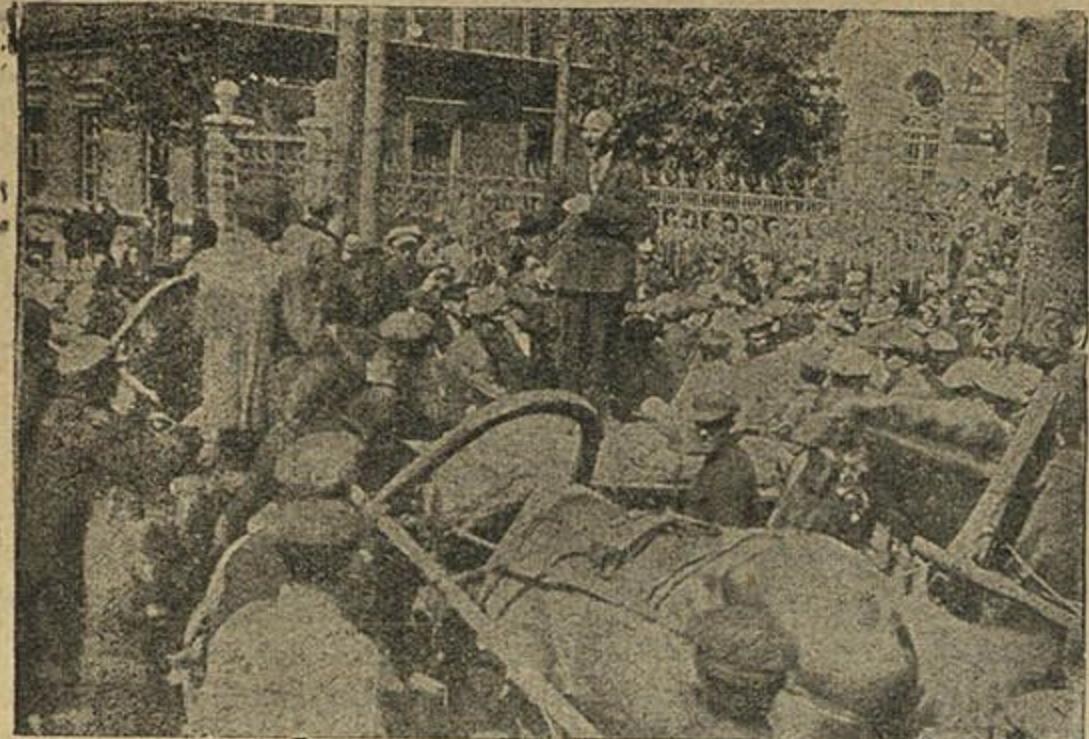
Зъезд прызываў працоўных да барацьбы з белым тэрорам Гамідану і імпэрыялістых.

Першы зъезд прадстаўнікоў савецкіх раёнаў Кітаю мае вялікае значэнне ў далейшай барацьбе кітайскіх рабочых і сялян з абшарніцкабуржуазнай контррэвалюцыяй і міравым імпэрыялізмам, пад сцягам камуністычнай партыі.

Савецкі штандар яркім полем асьвятляе Кітай і прыцягвае ўсё новыя масы працоўных.

Чырвоныя партызаны, забітыя кітайскімі генэраламі. Ня гледзячы на тэрор, у Кітai развязваюцца рэвалюцыйныя рух.

Б-10 СР. АЗ.
Калгасынікі Самахвалавіцкага р-ну ў падарунак XIII Зьезду КП(б)Б прывезьлі або з 6 тысяч пудоў хлеба. На зьнімку т. Сянькевіч ад імя Зьезду вітае калгасынікаў.

Аб уборачнай кампаніі у калгасах.

У сучасны момант па БССР ужо закончана вясенняя пасеўная кампанія.

У выніку правільнага правядзенняя політыкі комуністычнай партыі, рашучай барацьбы з скрыўленнямі і памылкамі ў калгасным будаўніцтве, калгасамі засеяна 16-17 процентаў усяго яравога кліну БССР. Большасць калгасаў ня толькі выканалі, але і нават перавысілі плянавыя меркаваныя, якія намячаліся ў час вясенняй пасеўной кампаніі, у 1930 годзе ў галіне пашырэння пасеўной плошчы і правядзенняя аграмінімуму.

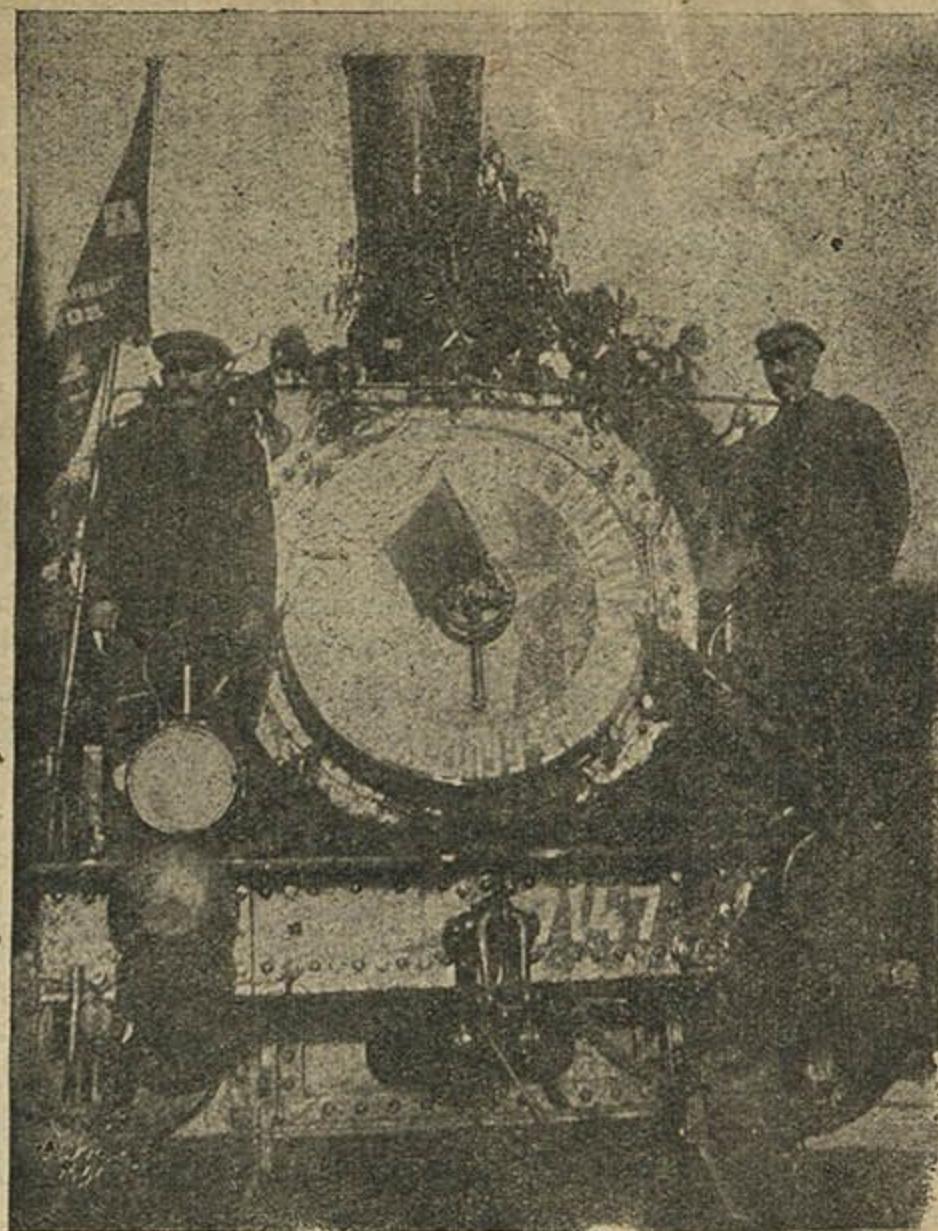
Калгасы гэтага дабіліся, дзякуючы таму, што з боку рабочай клясы, пад кіраўніцтвам КП(б)Б, калгасам была аказана вялікая дапамога. Калгасы ў значнай меры сумелі ўспрыніць і практична правесці ў жыццё садыялістычнае спаборніцтва і ўдарніцтва.

Зараз перад кожным калгасам, калгасынікам і калгасынідай ва ўсю шырыню павінна паўстадзі пытаныне аб правядзеніі ўборачнай кампаніі і падрыхтоўды да асеньняга севу. Уборочная кампанія, у парадунаныні з вясенняй, зьяўляецца больш складанай таму, што ўборка ўраджаю патрабуе шмат рабочай сілы ў больш кароткі і абмежаваны час. Таму гэта кампанія патрабуе ад кожнага калгасыніка і калгасыніцы напружанай і арганізаванай працы.

Для таго, каб паспяхова правесці ўборачную кампанію, неабходна, адразу пасля сканчэнняя сяўбы, распачаць падрыхтоўку да ўборкі ўраджаю. Неабходна, каб не пазней 25-га чэрвеня ў кожным калгасе быў складаны рабочы плян уборачнай і асеньняй пасеўной кампаніі.

Прыкладная рабочая праграма, рабочы плян уборачнай пасеўной асеньняй кампаніі распрацованы Белкалгасцэнтрам і разасланы ва ўсе калгасы БССР.

Трэба, каб кожны калгасынік і калгасыніца прынілі актыўны ўдзел у складаньні і аргаварэнні гэтага пляну. Перад складаньнем пляну ўборачнай і асеньня-пасеўной кампаніі неабходна на вытворчых нарадах і сходах калгасынікаў падразбязна абмеркаваць і падагуць работу па вясенему севу і разгарнуць бязълітасную крытыку

Паравоз, які перадалі ў падарунак XIII Зьезду КП(б)Б рабочым Гомельскага завода імя Ландуцкага.

і самакрытыку ўсіх недахопаў, якія былі ў час вясенняй пасеўной кампаніі.

Асабліва вялікую ўвагу трэба звярнуць на выяўленыне выпадкаў няправільнага разъмеркавання работы, нераспараціцельнасці, немэтазгоднага скрыстаньня інвентару і цягавай сілы, бесгаспадарчасці нядбайных адносін да даручанай работы з боку кіраўнікоў і паасобных калгасынікаў і калгасыніц.

Кожны калгасынік і калгасыніца павінны добра памятаць, што выяўленыне і бязълітасная крытыка недахопаў, меўшых месца ў час вясенняй сяўбы, дапамогуць зьнішчыць гэтая недахопы ў час уборачнай кампаніі.

Неабходна таксама памятаць, што ад пасынковага правядзенняя ўборачнай кампаніі залежыць дабрабыт самых калгасынікаў і калгасыніц, а таксама і далейшае разгортванне калгаснага руху. Тыя беднякі і сераднякі, якія яшчэ не ўвайшли ў калгасы, бязумоўна, уважліва сачаць за калгасамі. Паспяховае правядзеніе ўборкі ўраджаю будзе спрыяць далейшаму разгортванню калгаснага руху.

Пры падрыхтоўцы і правядзеніі ўборачнай кампаніі, вялікую ўвагу трэба звярнуць на арганізацый дагляду за пасевамі, асабліва тэхнічных расылін (лён, каноплі, буракі, турнэпс, бульбы і інш.), бо ўраджай гэтых расылін значна залежыць ад дастатковага, правільнага дагляду за імі. Для арганізацый работ па паліўды, ачысткы, прарэжванню і іншых, трэба арганізаваць рабочыя брыгады, широка скрыстоўваючы іраду жанчын і падлеткаў.

Для таго, каб аблігчыць і паскорыць працу па ўборцы ўраджаю, неабходна, як мага шырэй, скрыстаць уборачныя машыны, жнейкі, касілкі і іншыя. Праўленыне калгасаў павінна сваячасова адрэмантаваць маючыяся машыны і транспартны інвентар, а таксама набыць недастаючыя машыны і прылады.

У сувязі з тым, што ў новых калгасах вельмі часта няма людзей, якія ўмеюць працаць на складаных сельска-гаспадарчых машынах, трэба загадзя абучыць неабходную колькасць калгаснікаў і калгасніц, скарыстаўшы для гэтай мэты курсы, і волыт савгасаў і старых калгасаў.

Сама ўборка пасеваў і сенажацій павінна быць праведзена ў магчыма-карацейшы тэрмін, каб не дапускаць перастайвання пасеваў і траў.

Таму трэба загадзя ўлічыць усю людскую цягавую сілу і сельска-гаспадарчыя машыны, з тым, каб кожны калгаснік і калгасніца ведалі, дзе, калі і на якіх машынах ім працаць. Пры разъмеркаванні рабочай сілы неабходна дабіцца, каб кожны калгаснік і калгасніца, уключаючы і падлеткаў, былі скарыстаны найбольш мэтазгодна.

У сувязі з тым, што ў тых калгаснікаў, якія ўступілі ў калгасы пасля асеньняга пасеву ў 1929 годзе, маюцца індывідуальныя пасевы, неабходна абгаварыць парадак уборкі гэтых пасеваў. Найбольш мэтазгодна, каб уборка і індывідуальных пасеваў утваралася, пры добрахвотнай згодзе калгаснікаў, сіламі калгаса. Такі парадак дасць магчымасць найбольш поўна і мэтазгодна скарыстаць усю рабочую сілу калгасаў, шляхам разьбіўкі калгаснікаў і калгасніц па паасобным брыгадам.

Калгасы рыхтуюцца да ўборкі--вялудь касілкі.

Экскурсія ў камуну „Фрунзэ“.

Жанчыны з калгасу „Перамога“ арганізавалі экспедыцыю ў камуну „Фрунзэ“.

Камунарка Песенька Хрысьціна, якая працуе на птушным двары, паказала дэлегаткам інкубатор, у якім закладзена 584 яйкі, для высаду куранят. Дэлегаткі вельмі зацікавіліся і зараз пасыпаліся запытанні: як і праз колькі дзён выводзяцца куранята, як яны растуть без квактухі.

Камунарка Хрысьціна ўсіміхнулася і павяла нас паказаць машыну-квактуху і тут у адным з пакояў мы ўбачылі машыну, з-пад якой выбегла 200 штук куранят.

Былі мы і на жывёльным двары, глядзелі малочнае стада і сьвіней. А пасля дэлегаткі і камунаркі

пачалі гутарку аб жыцці камуни і калгаса. Дэлегаткі, убачыўшы буйную гаспадарку, пераканаліся, што толькі ў калектывнай гаспадарцы можна палегчыць працу жанчын.

Ідуцы дамоў толькі і гаворкі было аб калектывным жыцці. Маланяня, Волька і Хвядзеся так заявілі: „Кепска ў індывідуальнай гаспадарцы. У час сенакосу, альбо жнітва, — працуем пакуль сонца зайдзе. А калі прыбяжым дамоў, то ня ведаеш за што раней ухапіцца: ці кароў даіць, ці вячэру варыць, ці сьвіньням даваць, ці дзяцей класыці спаць. А ў камуне, калі жанчыны прыдудь з працы, павячэраюць і на адпачынак. Іх сьвінні накормлены, каровы

Для правядзення паасобных работ у розныя тэрміны, трэба вылучаць спецыяльныя брыгады па харкатару ўборачных работ; мэтазгодна вылучаць такія брыгады:

- 1) Па догляду за прапашнымі і тэхнічнымі культурамі.
- 2) Па ўборцы сенажацій.
- 3) Па ўборцы каласовых хлябоў.
- 4) Па аблакоту ўраджаю.
- 5) Па ўборцы прапашных і тэхнічных культур.

У сувязі з тым, што ў час падрыхтоўкі і правядзення ўборачнай кампаніі неабходна праводзіць работу па падрыхтоўцы да асеньняга пасеву, трэба адначасова прадугледзець і праводзіць такія меры-прыемствы як падрыхтоўка папару, стварэння насенных фондаў і г. д.

Выходзячы з гэтых меркаванняў, патрэбна маляць зернавых расылін утвараць непасрэдна за ўборкай, пры гэтых азімія расыліны і асабліва гатунковое жыта трэба аблакаць у першую чаргу.

Рыхтуючыся да ўборачнай кампаніі, усе калгаснікі і калгасніцы павінны добра зразумець значэньне ўборачнай кампаніі ў справе гаспадарчага замадавання калгасаў і далейшага разгортаўння калгаснага руху. Трэба сваёй арганізаціяй і прыкладным правядзеннем уборачнай кампаніі дасць рашучы адпор кулакам і іх памочнікам, якія імкнунца прараваць асобныя вучасткі садыялістычнага будаўніцтва.

Адначасова неабходна акказаць усімерную дапамогу беднякам і маламоцным сераднякам па ўборцы іх палёў, паказваючы гэтым самым мод і перавагу калгасаў у паразінанні з адзінлічнымі сялянскімі гаспадаркамі.

Дружная і арганізаваная работа, садыялістычнае спаборніцтва і ўдарніцтва павінны быць у асиродку ўвагі ўсіх калгаснікаў і калгасніц. Калгасніца-актыўістка павінна быць ў першых шэрагах байдоў за бальшавіцкое правядзенне ўборачнай кампаніі.

Юр. Стрэле.

падоены і дзесяткі ў ясьлях даглажданы".

Трэба арганізація экспедыціі

Камуна імя Б. В. О.—у абалоўленай кухні скрабудь рыбу.

бяднячак і сераднячак у калгасы, гэта будзе найлепшым агітатарам за калектывізацію.

М. Ц.

Работніцам, якія едуць у адпачынак на вёску.

З началам лета пачаліся водпускі рабочых і работніц. Значная частка з атрымоўваючых адпачынак работніц і рабочых будзе скарыстоўваць яго ня ў горадзе, а паедзе і на вёску.

Ва ўмовах Беларусі, дзе за апошнія годы мы маєм буйны рост прамысловасці і прыцек новых кадраў рабочых, значная частка рабочых і работніц цесна звязана з вёскай. Гэта частка, якая мае у вёсцы сям'ю, ці сваякоў скарыстоўвае свой адпачынак у сваей вёсцы.

Работніца, едучая ў час адпачынку на вёску, павінна ведаць, што там яна сустрэненца з радам заўтаньня ў боку сялянак і сялян, на якія яна, як перадавая работніца гораду, павінна будзе даць адказ.

Работніца, едучы на час водпуску на вёску, ня можа застацца ў баку ад грамадзкой работы, якая праvodзіца на вёсцы і, адначасова з адпачынкам, „рэмонтам“ свайго здароўя, яна павінна ўсімерна дапамагчы работе на месцы, цесна звязаўшыся з партыйнай ячэйкай, праўленнем калгасу і грамадзкім арганізацыйм на вёсцы.

Вёска, якую яна сустрэнне, будзе ў значнай меры новая; за гэты год мы маєм вялікі рост калгасу. І тут асабліва важна, каб работніца, якая мае навыкі, вонк калектыўнай працы, дапамагла маладому калгасу ў працы.

Наши калгасы ў асноўным пасльяхова правялі веснавую сяўбу і зараз стаіць задача пасльяхова сабраць ураджай у калгасе і падрыхтавацца да вясенняй сяўбы.

Кулацтва, змагаючыся з будаўніцтвам калгасаў, у час веснавой сяўбы ўсяляка імкнулася перашкодзіць агульнай працы калгасынікаў. Нават у некаторых мясцох, пад уплывам кулацтва, адсталая частка сялянак выходзіла ў поле, каб перашкодзіць калгасынікам сяць. Зразумела, што і ў час уборкі, кулацтва будзе перашкаджаць работе калгасынікаў.

Тут неабходна так арганізаваць працу, каб сваячава арганізавана правесьці ўборку; каб паказаць прыклад адзіналічнікам і даць адпор кулацтву.

Падзяліўшыся вонкім сацспаборніцтва на сваім прадпрыемстве, работніца дапаможа калгасынікам арганізаваць свою працу, па прыкладу рабочых, шляхам ударных брыгад.

Многае можа зрабіць работніца, дапамагаючы калгасынікам арганізаваць свой быт: зараз асабліва важна, каб у магчымым большым ліку калгасаў арганізаваць дзіцячыя ясьлі і пляцоўкі, дабіваючыся ў гэтай справе самадзейнасці саміх калгасыніц.

Мы ў практичным правядзеніі калектывізацыі, у гэтым годзе, з боку некаторых працаўнікоў і асобных партыйцаў,—мелі рад скрыўлення і перагібаў, з якімі партыя вядзе рашучую барацьбу. Тут адпукніца павінна дапамагчы ў выпраўленні дашучаных памылак, растлумачыць рашэнні партыі па калектывізацыі, ільготы калгасам і статут сельска-гаспадарчай арцелі.

Асабліва гэта важна растлумачыць бядняцка-серадняцкім масам, якія яшчэ не вайшли ў калгасы, якіх варожыя элемэнты імкнущы з'агітаваць супрощу.

калектывізацыі. Кулацтва вядзе ўзмоўненую барацьбу супрощу нашага калгаснага будаўніцтва і гэта павінна заўсёды памятаць работніца, дапамагаючы калгасынікам і бядняцка-серадняцкім масам у іх барацьбе з кулацтвам, асабліва ў яго імкненыні ўзяць пад свой уплыв адсталую частку сялянак—супрощу калгасаў.

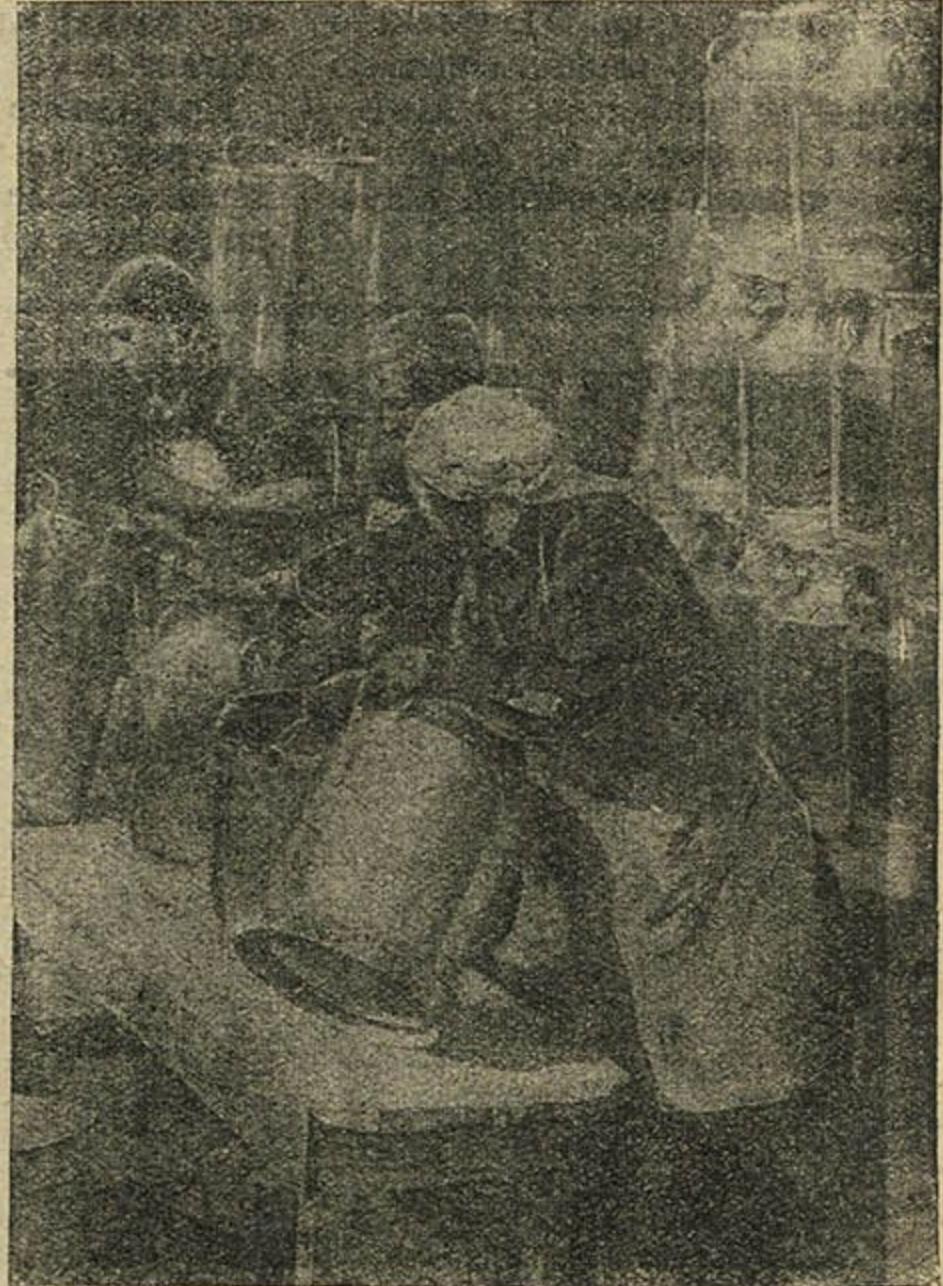
Адпукніца на месцы павінна звязацца з актывам калгасыніц, батрачак, бяднячак і сераднячак і дэлегацкімі сходамі,—прыняць удзел у іх работе. Яна разам з парт'ячэйкай можа дапамагчы наладжванню работы з батрачкамі, бяднячкамі ў групах беднаты, работы сельскіх бытавых камісій.

Едучы ў водпуск, работніца павінна запасціся неабходнымі падручнікамі для сваёй работы. Яна з гэтай мэтай зможа ўзяць з сабою кніжачкі з артыкуламі т. Сталіна, статут сельска-гаспадарчай арцелі і нумары нашай часопісі. З дапамогай актыву, работніца зможа арганізаваць выпіску „Беларускай работніцы і сялянкі“ і праводзіць агульныя чыткі з калгасыніцамі і сялянкамі, у вольны ад палявых работ час.

Перад выездам неабходна зайсьці ў шэфскае бюро і фабком свайго прадпрыемства, дзе таксама дадуць парады ў работе.

Усе гэтыя задачы стаяць перад работніцай, і яна свой пралетарскі ўплыв павінна аказаць, калі будзе на вёсцы, ня толькі для працы, але і ў час адпачынку.

Р—ва.

Ударніцы завodu „Камунар“ робяць малочны посудак для калгасаў.

„БАРСУКІ“

(Дубровенскі раён)

Вёска Барсукі падзялілася на дэвзе часткі. Палова „некацімцаў“, а 50 двароў вайшла у сельскагаспадарчую арцель.

„Барсукі“ зусім малады яшчэ калгас: ён стварыўся толькі 5 месяцаў таму назад. Таму ўся ўлага калгаснікаў—вясновай сяўбе.

На палявых работах заняты пераважна мужчыны, жанчыны пакуль займаюцца працай каля дому, па догляду хатній жывёлай і на гародах. Але хутка і для калгасніц наступае пара гарачых палявых работ і таму яны зараз заклапочаны.

На жаночых сходах горача абгаварваецца пытаньне, як-ж быць з дзяцішкамі, каб яны ня затрымалі, калі матцы трэба будзе пайсьці ў поле.

Калгасніцы адзінадушна парашылі арганізацію дзіцячыя ясьлі; мяркуюць пабудаваць і пляцоўку.

Гэтае пытаньне служыць прадметам гарачых спрэчак, ня толькі мацярок: дзеци таксама горача абгаварваюць, дзе-ж ляпей у ясьлях ці ў пляцоўцы? Некаторыя малышы запалоханытым, што нібы ясьлі—гэта тое, дзе закладзена сена жывёле ў хляве. Таму яны агітуюць за пляцоўку...

Але ясьлі будуть. Праўленыне калгасу з вялікай зацікаўленасцю адносіцца да пабудовы ясьляў—да гэта і зразумела, бо ясьлі вызваліць столькі патрабных у працы рук.

Былі цяжкасці з памяшканьнямі але праўленыне ўжо ўзяло ў аренду самую буйную ў вёсцы хату і зараз рыхтуеца да абсталяваньня. У гэтым дапамагаюць калгасу і раённыя ўстановы: частку персаналу і абсталяваньня для ясьляў дае раён.

У калгасе пакуль толькі палярная гаспадарка, але, бязумоўна, што для гаспадарчага разьвіцця калгасу неабходна пашырэнне і другіх галін гаспадаркі ў прыватнасці тэхнічнай культуры і таварнай жывёлагадоўлі. Побач з індывідуальным утрыманьнем неабгудленых кароў, калгасу патрабна будаваць аграмаджанае стада.

Калгассаюз у гэтым павінен дапамагчы барсукоўцам.

Узаемаадносіны паміж калгаснікамі ня кепскія.

„Мы не павінны дапускаць выхадаў з калгасу, каб паказаць прыклад вяскоўцам“—так кажуць калгаснікі. І таму яны вельмі асьцярожна падыходзяць да індывідуальнікаў, з боку якіх інады наглядаецца жаданье паспрацацца з калгаснікамі.

Слаба пакуль удзельнічаюць жанчыны ў грамадzkім жыцці калгасу. Нават на сходах бываюць толькі адзінкі. У праўленыні калгасу німа ніводнай жанчыны.

Праўленыне абіралі на сходзе як раз тады, калі большасць жанчын была занята працай—скардзяцца калгасніцы

Амаль пагалоўна ўсе жанчыны няпісменныя, а жаданье вучыцца вялікае.

Нам патрэбны асобны лікпункт—для дарослых, бо настаўнікі ў школе ня маюць часу займацца з наўмі—патрабуюць некаторыя.

Зімой у „Барсуках“ быў створаны дэлегацкі пункт, але працай ніхто не кіраваў, таму зараз работа гэта вусім заснула. Ня глядзячы на гэта, сярод дэлегатаў ёсьць вельмі актыўныя калгасніцы, якія праводзяць зараз вялікую работу па арганізацыі ясьляў.

Неабходна так павесьці працу сярод калгасніц, каб яны былі актыўнымі ўдзельнікамі ва ўсім жыцці калгасу. Гэта неабходна і таму, каб праз калгасніц перавыхоўваць і туую частку бяднячак і сераднячак вёскі, якая засталася за калгасам.

Анскай.

Шэфы арганізавалі ясьлі.

Узяўшы шэфства над калгасам „Новы шлях“, Віцебскага раёну, Транспартнае спажывецкае таварыства паставіла задачай дапамагчы калгасніцам.

Шэфы, разам з ветэрынарнай чырвонаармейскай школай, арганізавалі пры калгасе дзіцячыя ясьлі.

Шэфы выдалі для ясьляў: лямпы, коўдыры, пасыцілкі, наўлечкі, круп і пшанічнай муки.

И. Шубін.

Курсы ясельных кіраунікоў у Копыльскім раёне.

ВЫКАНАЕМ КАНТРАКТАЦЫЮ!

Савецкая Ўлада пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі будзе гаспадарку краіны ў плянавым парадку.

Разьвіцьцё кожнай галіны народнай гаспадаркі павінна праходзіць у тэмпах, адпавядаючых патрабаванням усёй гаспадаркі. Так, прымысловасць павінна разъвівацца так, каб у карацейшы тэрмін перагнаць тэхніку капіталістычных краін, забясьпечыць эканамічную незалежнасць ад капіталістычных краін і забясьпечыць абароназдольнасць нашай краіны і даць мышны сельскай гаспадарцы.

Сельская гаспадарка павінна так разъвівацца, каб забясьпечыць патрэбы прымыловасці ў сырвіне і поўнае снабжэнне прадуктамі спажывання працоўных.

Па прымыловасці ў гэтым напрамку мы ўжо маем значныя посьпехі.

Раздробленая сельская гаспадарка з'яўляецца малатварнай і ня можа здаволіць тыя патрабаванні да прадукцыі сельскай гаспадаркі, якія маюцца з боку нашай прымыловасці і з боку ўзрослага спажывання працоўных.

Інтэрэсы краіны, адсюль і ўсіх працоўных, у тым ліку і бядняцка-серадняцкіх мас, патрабуюць, каб сельская гаспадарка шпарка перабудавалася ў больш буйныя гаспадаркі з адпаведнымі сродкамі вытворчасці. Гэта перабудова сельскай гаспадаркі павінна ісці па шляху арганізацыі буйных савгасаў і ў калгасаў. Усё гэтае зразумелі за апошні час аснаўтныя пласты вёскі—беднякі і сераднякі, у выніку чаго мы маем значныя посьпехі ў справе калектывізацыі.

Адначасова з будаўніцтвам савгасаў і калгасаў павінна быць аказана пэўная дапамога бядняцка-серадняцкім гаспадаркам, яшчэ не вашэдшым ў калгасы, падняць гаспадарку, зрабіць яе больш прадукцыйнай.

Адным з відаў гэтай дапамогі з'яўляецца контрактация, калі дзяржава праз кооперацыю контрактуе ў калгасе альбо ў бядняцка-серадняцкай гаспадарцы лішкі прадукцыі яго гаспадаркі, і на умовах дагавору, у якасці авансу, выдае гэтым гаспадаркам розныя сродкі вытворчасці, мышны, прылады, насеніне альбо гроши на гаспадарчыя патрэбы.

Гэтакая дапамога з'яўляецца сапраўды вытворчай дапамогай для ўздыму гаспадаркі і дае дзяржаве магчымасць загадзя ведаць, якую прадукцыю пэўна атрымае ў тым ці іншым раёне і тым самым складаць пэўныя пляны разъвіцца прымыловасці і забесьпячэння спажывання працоўных.

Такім чынам контрактация з'яўляецца карысным мерапрыемствам як для калгаса і бядняцка-серадняцкіх мас, гэтак і для дзяржавы. Не карысна контрактация для кулака, бо ён супротыў дзяржаўнай дапамогі беднякам, ён за магчымасць эксплойтациі беднатаў, ён за закабаленне беднатаў.

Усё гэта павінна зразумець бядняцка-серадняцкую масу вёскі і весьці рашучую барацьбу з кулаком.

Чым больш мы закантрактуем, тым больш рашуча ўдараем па кулаку.

Трэба адзначыць, што да апошняга часу ў справе контрактации мы маем яшчэ вялікія недахопы. Пляны яшчэ ня выкананы як па зернавых культурах, так і

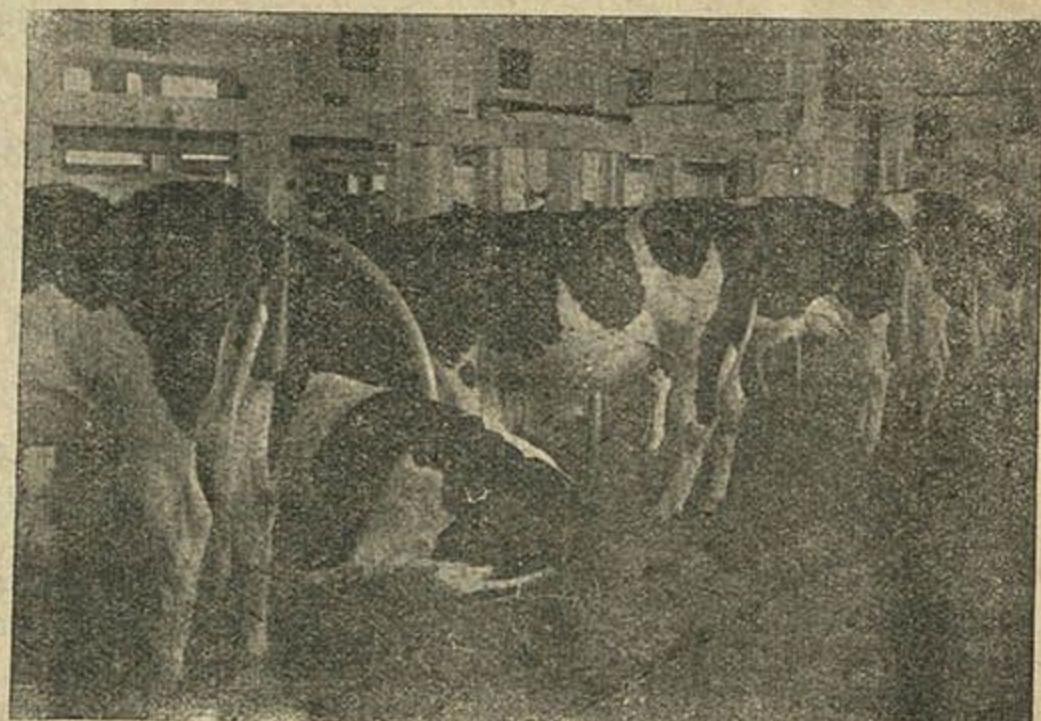
па тэхнічных. Гэта гаворыць за тое, што ня ўсяя бядняцка-серадняцкая маса ведае аб ролі контрактады і аб той карысці, якую яна дае бедняку і серадняку.

Да гэтага часу нашея калгасы яшчэ ня сталі арганізатарамі контрактациі сярод некалгаснай масы

Камунаркі з камуны Беларускай Вайсковай акругі

сялянства. У гэтай справе ўсякая нядбайнасць з'яўляецца шкоднай як для дзяржавы, так і для бядняцка-серадняцкіх мас. Таму і трэба тэрмінова ўцягнуць у гэту справу ўвесце акты вёскі пад кіргуніцтвам партыйных арганізацый.

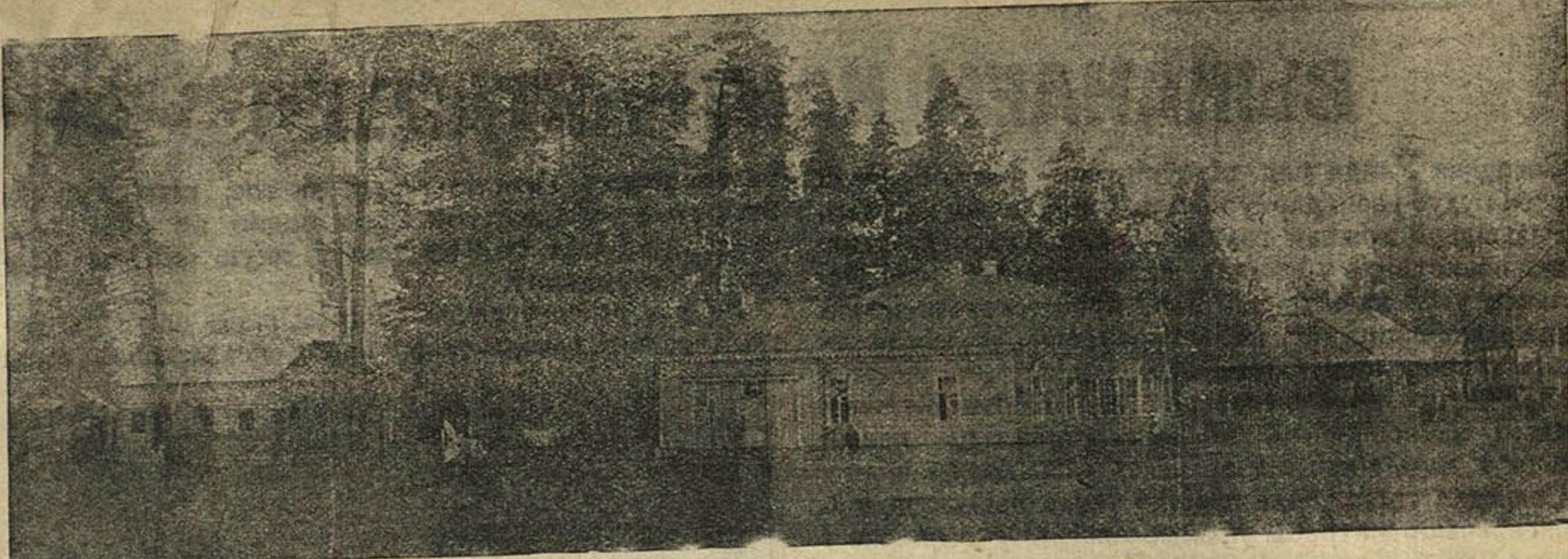
Малочнае стада ў савгасе.

І тут роля працоўнай жанчыны на вёсцы надта вялікая. Яна павінна быць у першых радох па правядзенню контрактации, як мерапрыемства па ўздыму бядняцка-серадняцкіх гаспадарак на карысць усім працоўным.

Толькі пры поўным удзеле ўсіх працоўных мас магчыма паспяховае правядзенне контрактации. Гэта мы павінны зрабіць.

Абрамсон.

Калгасніцы, сялянкі, дапамагайце выканыць поўнасцю плян контрактации!

Агульны выгляд савгасу імя 10-годзьдзя БССР на Мар'інскіх балотах.

На правільным шляху.

Зямля, апранутая ў зелень, абрызганая алмазнай расой, здавалася прыгожай, выглядала прыгожа і шчасльва. Праменныі сонца клаліся агністымі плямамі на лес, дрыжалі ў рэчцы. У праўрыстым паветры адчувалася съвежая стынь.

Зямля—нібы выкупалася, стала маладзей і здраравей.

Лёгкі ветрык. Лена апускаўся на дарогу пыл, гуляючы з праменнямі сонца.

Нецярпліва рухалася стада кароў на волю, на поле.

Калгасынікі чакалі разгляду перадзьездаўскіх матар'ялаў. Яшчэ да поўдня па палём калгасу „Маяк сацыялізму“ працацілася вестка аб tym, што прыехаў працаўнік з цэнтру.

— Нам трэба сёньня памеркаваць аб многім,—сказаў старшыня калгасу т. Голуб. Я пайду да яго. А ты, Іван, з сваімі піанэрамі, пакліч людзей на сход.

Усе піанеры разьбегліся, „загадваць“ на сход.

— Дзядзька, на сход!

— Цётка Матрона, пасылай дзядзькоў на сход і сама ідзі.

— Жанок таксама прывесьці на казвалі.

— Э гораду таварыш выказваць будзе.

Нават да Максіма, восьмідзесяцігадовага дзеда, вастравокі хлапчук, у падзертай мамчынай кашулі, зазірнуў, а пасьля да бабулькі рэзва зьвярнуўся:

— Бабулька, ня сьпіш? Айда на сход. Я ўсіх жанчын склікаю. Вялікі даклад, вось і заклікаю ўсіх. І бабуляк клічуць.

— Наблытаў, жэўжык. Аблаю. Няўжо і я там патрэбна?

— Усіх, усіх клічуць. Нешта пра зезд партыі выказваць будуць. Магчыма нават з малюнкамі... Сып, бабулька, у школу шпарчэй.

— Вось зараз.

І падумала бабулька: мабыць нешта цікаве баць будуць.

Па-старэчы прычапурыўшыся, пасемяніла на сход і бабулька.

Хутка ўсе сабраліся. На сходзе старшыня калгасу парай ўсім калгасынікам працаціваць зъездаўскі матар'ял.

Дакладчык гаварыў аб народнай гаспадарцы, аб калгасах. Падкрэсліў, якія задачы стаяць перад XIII зъездам КП(б)Б і XVI зъездам Усे�КП(б). Доўга абмяркоўвалі зъездаўскія матар'ялы.

Ад дзявярэй пачуўся голас старое бабулькі.

— Мне, мне слова. Слова дайце. Бабулька пачала сваю простую прамову.

— Самі сабе гаспадары... Паглядзіш на гаспадарку, аж радасна. Жняркі, плугі, бароны жалезнія. А раней дзяруга драная, працацілася. Я, бабулька, памятую былое.. А зараз, хоць пакуль і не ўсяго даволі, але жыцьцё новае. Што ні паўгода—новыя машыны: жняркі, саламарэзкі, конныя граблі.

„Няхай жыве зъезд Камуністычнай партыі“,—вось лёзунг калгасынікаў.

**

Жыве тут і камсамол, той самы камсамол, які ня даў разваліцца калгасу. Раней „Маяк сацыялізму“ быў хворы. Шэфы адчулі гэта, наяджаць часцей пачалі. Работа

пашла ўгару. Калгас ажыў. Трэба ўзмацняць калгасны фронт... Стварыўся актыў вакол калгасу. Арганізавалі майстэрні. Палі калгасу пад сталым наглядам агранома.

За зіму гэтага году калгас вабраў у сябе лепшыя актыў, стаў паўнакроўней. З суседніх вёсак уліціся ў галгас. На 302,5 га яровага кляну.

Плян выкананы з перавышэннем на 25 проц. Пашырылі пасеўную плошчу больш як на 10 проц. Намечаны па пляну пар—50 га пад яровы клян—цалкам засяялі вікаю і аўсом.

Калгасынікі запэўняюць партыйны зъезд, што яны выканаюць ускладзеныя на іх задачы. Калгасынікі абязцаюць добра падрыхтавацца да ўборкі ўраджаю, праўядуць контрактаўно.

Калгасныя палі далучыць неабходныя прадукты сельскай гаспадаркі, наперакор капіталістычнаму сусвету і на радасць сусветнаму пралетарыяту.

І. Букса.

Барысаўскі р-н.

Ясельныя кадры.

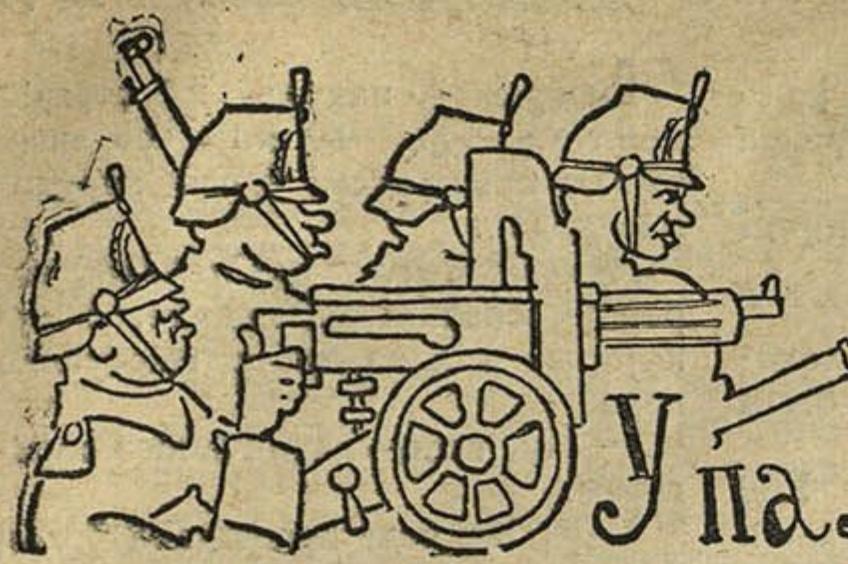
На Капыльскіх раённых курсах ясельных працаўнікоў абуналася 61 калгасыніца.

Курсанткі за час вучобы атрымалі на кепскую падрыхтоўку і зараз разъехаліся на працу ў ясьлях.

Усяго па раёну будзе працаці 25 дзіцячых ясьляў, з якіх 2 у савгасах, астатнія ў калгасах.

Этэвіч.

Менская акр.

У паліцэйскім засценку

(Адрывак з апавядання).

Клаус Нейкранц.

... Ганна ўжо не адчула другога моцнага ўдара.

Страшны боль у патыліцы, здалося, рве скuru. Іскры, што пасыпаліся з вачэй, патухлі, зьніклі ў густой, чорнай цемнаце. Эвон, які яна пачула, зъмяніўся доўгім, працяжным гулам.

І пасьля яна надзвычайна шпарка пагрузла ў цёмным бяздоныні.

Бязгучна Ганна ўпала на маставую.

— Прыкінулася съцерва!

Яна ўжо не адчувала як яе зноў штурхалі кулакамі паліцэйскія, як съціскалі яе گрубымі каленамі, як упіхнулі, кінулі ў паліцэйскі аўтамабіль пад лаўку.

Аўтамабіль быў поўны.

— Гані ў вучастак — закрычаў маёр. Твар яго, пад нізка спущаным сталевым шлемам, пацямыкей ад узбуджэння.

Некалькі паліцэйскіх, на хаду, ускочылі ў машыну, якая шпарка імчалася, і захлонінулі за сабою дзверы.

Паліцэйскі аўтамабіль апісаў кароткую дугу па пляцу і пусьціўся па адвеснай апусьцеўшай Панкштрасэ¹⁾. Э нечага вакна пачуўся выкрык па адресу аўтамабіля. У гэты-ж момант куля цокнула аб съяну дома.

Калі машына йшла па цёмнай Вендеінхштрасе²⁾, паліцэйскія з асьцяржнасцю нагнуліся і сядзелі амаль на падлозе машыны. Уперадзе стаяў паліцэйскі з кулямётам напагатове.

Падняўшы руکі ўгару, сядзелі рабочыя на дрывяных лаўках.

Дзякуючы штуршкам і ўздрыгванню аўтамабіля, к Ганьне марудна звярнулася прытомнасць.

Дзіве скуранных гэтры амаль дакранваліся к яе твару, прыклад вінтоўкі стырчаў між імі.

¹⁾ Назва вуліцы ў горадзе Бэрліну (Нямеччына).

²⁾ Таксама.

На момант яна зноў сплюснула вочы ад болю. Ныла плячо.

— Што-ж гэта — ціха шаптала яна.

Аўтамабіль крута павярнуў у бок. Некі бот ткнуўся Ганьне ў твар. Яна апaloхана адкінулася.

Боль не даваў ёй сабраць думкі:

Як усё гэта здарылася? Дзе застаўся Курт?

А дзіця? Што-ж гэта, дзе дзіця? Яно было з ёю, калі яны перабягалі пляц...

— Пане вахмістр... пане вахмістр...

Рантоўны спалох прымусіў яе забыць пра боль.

Яна крычала ў роспачы, скапіўшыся рукамі за гэтры паліцэйскага.

— Пракляты съцер!..

Лаючыся, паліцэйскі ўскочыў з свайго месца.

Пры лінчым съвеце вулічнага ліхтара, міма якога праїжджаў аўтамабіль, паліцэйскі ўбачыў съмяртэльна-бляды твар жанчыны, якая ляжала пад лаўкаю, і з пракляццем ён тыркнуў у яго ботам.

— Заткні горла... красная падла.

Яе галава бяспрытомна ўпала на землю.

Раптам аўтамабіль спыніўся перад вучасткам.

З асьветленых дзівярэй выбяглі паліцэйскія з гумавымі палкамі і вінтоўкамі наперавес.

— Выходзь! бордза!

Арыштаваныя сталі хутка выгружацца з аўтамабіля. Прыкладамі іх падганялі к дзівярам.

— Зачыні вокны! — закрычаў паліцэйскі на ўсю вуліцу, і адразу-ж выстраліў у напрамку к дому, які знаходзіўся насупроть вучастку. Ён зауважыў некі рух у адчыненым вакне другога паверху.

Пажылы чалавек, з рабочаю сумкаю пад рукою, ад штуршка ўпаў каля самых дзівярэй ву-

частку. Паліцэйскі, які стаяў побач, біў яго кулаком па віску. Рабочы крычаў з болю, адбіваючыся ад другога паліцэйскага, які штурхаваў яго ў дзіверы, пінаючы прыкладам па ўпальным грудзям.

На драбіне ён нечакана ўзмахнуў рукамі ў паветры і з стогнам упаў.

— Не валай пятрушку! — закрычаў паліцэйскі і пацягнуў ляжачага па драбіне ў гару.

Ганна апошняя выйшла з аўтамабіля. З гадлівасцю сачыла яна за ўсім, што адбывалася.

— Не!.. не!.. я не пайду туды!.. яны пераб'юць усіх нас,—крычала яна пранізываюча.

У роспачы змагалася яна з паліцэйскім, які скапіў яе і цягнуў к дзівярам. Ён штурхнуў яе туды, і яна спынілася сярод паліцэйскіх. Крыкі зьбіваемых даляцелі да вуліцы.

— Зачыніце дзіверы,—загадаў паліцэйскі з гары драбіны.

Пабоі арыштаваных працягваліся датуль, пакуль усе арыштаваныя ня былі дастаўлены ў гару.

Дзяжурны пакой быў набіты паліцэйскімі. З драбіны, сюды дастаўлялі арыштаваных, прымушалі паднімаць руکі ў гару.

Усяго іх было адзінццаць. Ганна была адна жанчына.

Малады паліцэйскі, здаровыя, спаткалі арыштаваных з гіканнем:

— А-а-а!.. вось, яны чырвоныя будаўнікі барыкад!.. А ну-це, гадубочкі!..

І дваццацігадсвы паліцэйскі, з разгону, ударыў сівага рабочага кулаком па акрываўленаму твару.

— Што!.. папаўся? Не дарма мяне вучылі ў паліцэйскай школе. Проста ў мэту!.. Як, ён яшчэ на нагах? А ну-це, яшчэ разок, улева!.. трах!.. ну, вось, зараз ты паляжыш у мяне!

Будзеш яшчэ займацца такімі справамі, съвіньня?

Ён старанна абціраў хустачкаю акрываўлены край блакітнага рукава мундзіра. Яго сябры ўзбуджана съмляліся.

— Заходзьце, тут будзе добрая лазня для вас, масквічоў!

Хлоп!.. трах!..

Малады рабочы паваліўся на край стала галавою.

— Уставай, прашчалыга!.. спаць трэба дома!

Гумавая дубінка стукнула па яго галаве. Паліцэйскі, у злосці, ударыў яго яшчэ кулаком.

Як звяяры, крычалі зъбіваемыя.

Крывёю і потам съмірдзела ў дзяжурным пакоі. Зараз паліцэйскія разгуляліся ва ўсю.

Калі дзьвярэй стаяла Ганна. Яна ўся дрыжала ад страху і хваляванья. Яе твар быў блізкі вапны, а вочы блішчалі, як два вялікіх, чорных кругі. Дрыжачымі рукамі прыціскала яна шаль к грудзям. Белакурыя валасы раскідаліся па ілбу.

— Ха... ха... ха...

Паліцэйскія раўлі ад рогату, гледзячы на перапалоханую жанчыну. З ёю ўжо яны пажартуюць.

Якая пек ная, чырвоная падла!

— Падайдзі, галубка... зараз ты атрымаеш па заслугам, — нехта падштурхнуў яе наперад. Некалькі рабочых павярнуліся да яе.

— К съцяне яе, руکі ўгару! — за-
крычалі паліцэйскія.

Малады рабочы пільна паглядаў на Ганну. Ён быў адзін ка-

муніст, сярод арыштаваных, і ведаў, што яна — жонка таварыша Цымермана.

Яго вочы затуманіліся. Кіпцямі ён упіўся ў свае ладоні...

І паслья ціха сказаў...

— Забойцы!.. сабакі!.. палоханыя сабакі!.. Калі-б у нас была зброя!

Ён ян мог болей маўчаць. Усё роўна, усё роўна што будзе далей. Ен павінен гэта сказаць грубым падонкам, якія зъдзекваюцца з бяззброеных людзей. Яны, дужыя з беззбароннымі, а там, яны палохаліся кулакоў пралетарыяў, яны баяліся нават тых, хто выглядаў праз вокны. Малойчыкі з паліцэйскай школы, чые руکі яшчэ ніколі яны былі ў пату ад працы...

Яго крык, бездапаможнай злабы, абарваўся пад градам пабояў. З дэікім ровам: „адзінаццаць, дванаццаць“ — паліцэйскія накінуліся на яго.

— Праклятая зараза!.. заткні горла!

— Лупіць гэта быдла!

— Уздуйце яго як сълед!

З скрыўленымі злобаю тварамі, яны наступалі на яго, з усіх бакуў. Ён упаў на зямлю, і бяз посьпехаў спрабаваў забараніць галаву рукамі.

І ён усё яшчэ крычаў зьвінешнія слова: „Забойцы... забойцы... забойцы...“

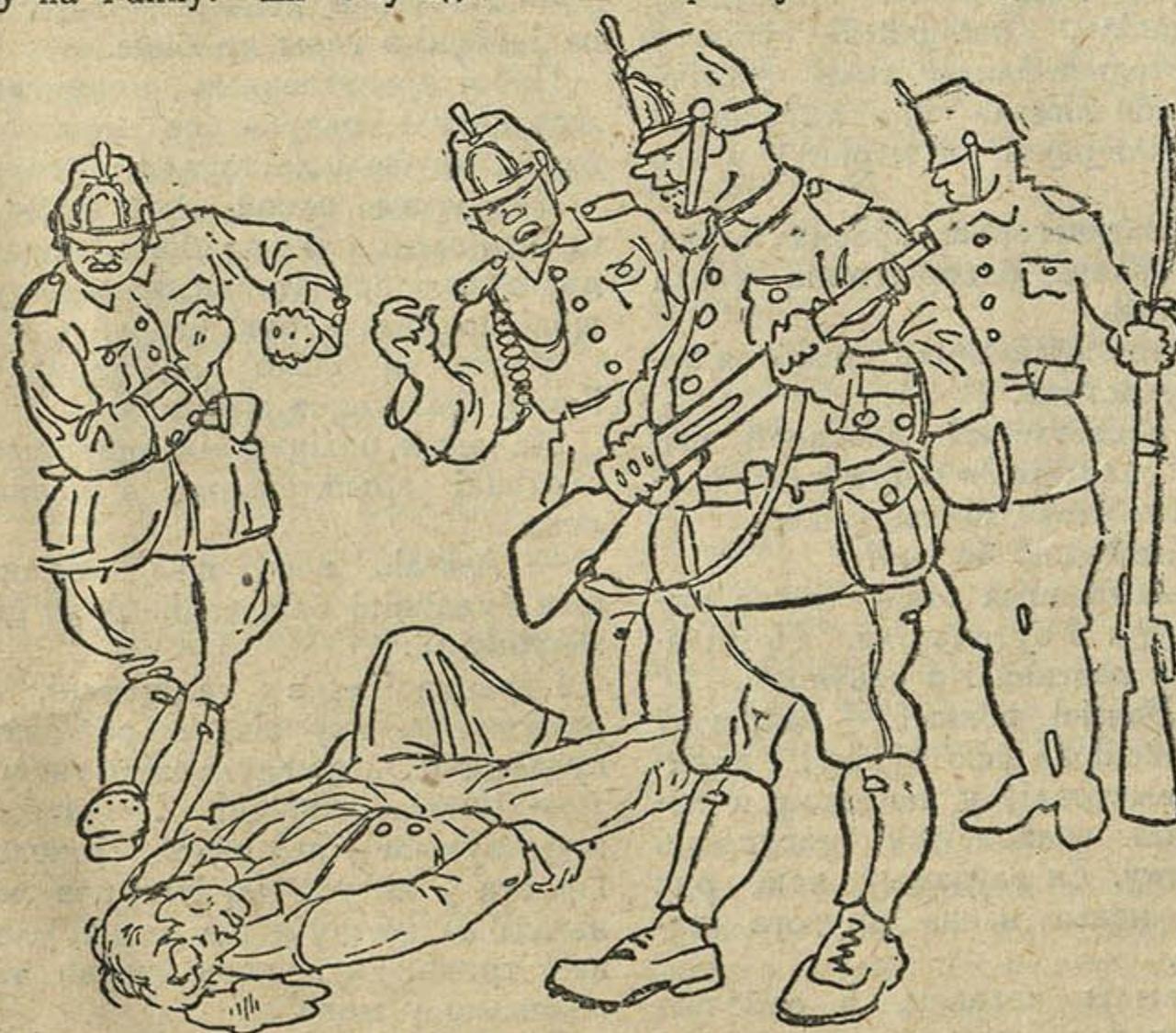
Яны тапталі яго твар цвікамі з ботаў, з яго роту, адчыненага і крычаўшага, выступала кроў.

Ён крычаў, пакуль на страдаў прытомнасць. А яны ўсё яшчэ тыкалі прыкладамі ў яго нярухомае цела...

Аддуваючыся, паліцэйскія, на-
рэшце, спынілі зъбіванье. У некаторых з іх на губах выступала pena.

— Ну, вось — пакончылі з хуліганам.

Маўкліва яны прыводзілі ў лад сваю вонратку.

... Яны тапталі яго твар.

Плямы съвету лазілі па натаўпу арыштаваных. Ганна ўся дрыжала. Яна прытулілася калі стала і глядзела на маладога рабочага, які ляжаў тварам уніз, павернуты к бруднай падлозе, а вакол яго ўсё павялічваўся крывяны раўчак. На патыліцы, праз чорную кучу валасоў, сачылася кроў. Шырокую паскаю кроў цякла па патыліцы.

Ганна некалькі разоў бачыла гэтага рабочага, якога яе муж — Курт — лічыў надзейным, добрым таварышом.

— Ну, быдла, бачылі? — так будзе з усімі вамі... Мы вас на-
вучым съяткаваць першае мая!

Ганна глядзела на злы твар маладога паліцэйскага. Яго вочы зрабіліся асабліва вялікімі, вылезылі на паверхню. Раменны шлем рэзка высоўваў бараду. Шырокая рука, з растапыранымі пальцамі, апусцілася ўніз. Між пальцамі запяялася кроў.

Ганна ўжо забыла пра ўсё. Тры-
вога аб мужы і дзіцяці зусім зьнікла.

Як прыкованая глядзела яна на гэтую мускулістую руку, з плямамі крыві, крыві маладога рабочага...

У яе мазгу, змучаным, стукала бесъперапынна: Рука забойцы... рука забойцы... рука забойцы.

(Перакладзена з расійскай мовы)

Пры жыльлёвым будаўніцтве трэба ўлічыць.

Шпаркі тэмп нашага гаспадарчага будаўніцтва, сацыялістычнае спаборніцтва і ўдарніцтва патрабуюць ад кожнага рабочага і работніцы асаблівай напруженасці ў работе.

Для таго, каб работніца-вылучэнка не адставала ў сваёй работе, неабходна стварыць такія ўмовы, пры якіх бытавыя недахопы былі-б ліквідаваны.

Што-ж мы маем у сапраўднасці?

Работніца-актыўістка, вылучэнка яшчэ далёка не вызвалілася ад цяжкіх бытавых умоў. Тут галоўнай перашкодай зьяўляецца няпрыладжанасть дзяяцей. Сетка нашых ясьляў абмежавана. Прымаюцца ў ясьлі, у першую чаргу, дзеці тых мацярок, якія атрымоўваюць невялікую зарплату.

Апроч таго, наше ясьлі яшчэ не прыстасованы к поўнаму абслугоўванню дзяяцей. Яны працуяць толькі да 5 гадзін вечару, а работніца-грамадчыца мае многа нагрузкі і часам бывае прымушана з'явіцца дамоў позна ўвечары.

Як-же быць у такіх выпадках?

За апошнія гады мы будуем многа новых дамоў і клубаў. У Менску, за апошнія два гады шэраг многакватэрных дамоў пабудованы, але якая рэзвіція між гэтымі дамамі і дамамі, якія пабудованы многа раней? Зусім ніякай рэзвіціі няма. У быту ўсё засталося па-старому. Зноў кухня з прымусам.

А ці задумаліся наше прафесіянальныя і будаўнічыя арганізацыі аб неабходнасці абсталявання ў новых дамах—дзіцячых садоў, ясьляў, грамадскіх сталовых і пральняў?

Аб гэтым ніхто не паклапаціўся.

Пытанье аб бытавым разъяўляванні працоўных жанчын рэзка ўпіраецца ў будаўніцтва бытавых установ, якое не павінна адставаць ад росту працьковасці і росту работніц у вытворчасці. Выдаткі на арганізацыю ясьляў і дзіцячых садоў—выдаткі карысныя. Аб гэтым трэба паклапаціца нашым прафесіянальным арганізацыям.

Я даю такія прапановы:

У новых дамах не павінна быць асобных кухняў. Грамадскае харчаванне павінна заняць першае месца ў гэтых дамах. Ясьлі, дзіцячыя сады, грамадскія пральні—павінны быць абавязковы пабудованы.

Прафесіянальныя арганізацыі павінны клапаціца аб пашырэнні сеткі платных ясьляў і дзіцячых садоў, прыцягваючы да ўдзелу і саміх мацярок.

Праз брыгады.

У апошні час, у нас на заводзе „Домбаль“ пачалі практикаваць вылучэнне брыгад дэлегатаў, для вывучэння розных пытанняў.

Спачатку мы вылучылі брыгады, для агляду сталоўкі і дзіцячых ясьляў. Брыгада па агляду сталоўкі выявіла многа недахопаў. Даклад брыгады заслушоўваўся на дэлегацкім і агульнім сходзе жанчын, пасля чаго брыгадзірак замацавалі на сталую працу пры абсьледаваных установах.

Акрамя гэтага, сход вынес пра-

панову—перавесьці ясьлі і ачаг на бесперыпнную працу, у звязку з пераходам завода на бесперыпнны рабочы тыдзень.

Брыгадамі выяўлена, што ў нас на заводзе з пажарнай аховай ня зусім добра. Як, напрыклад: у агульнажыццях і памяшканьнях рабочых няма агнітущыцеляў.

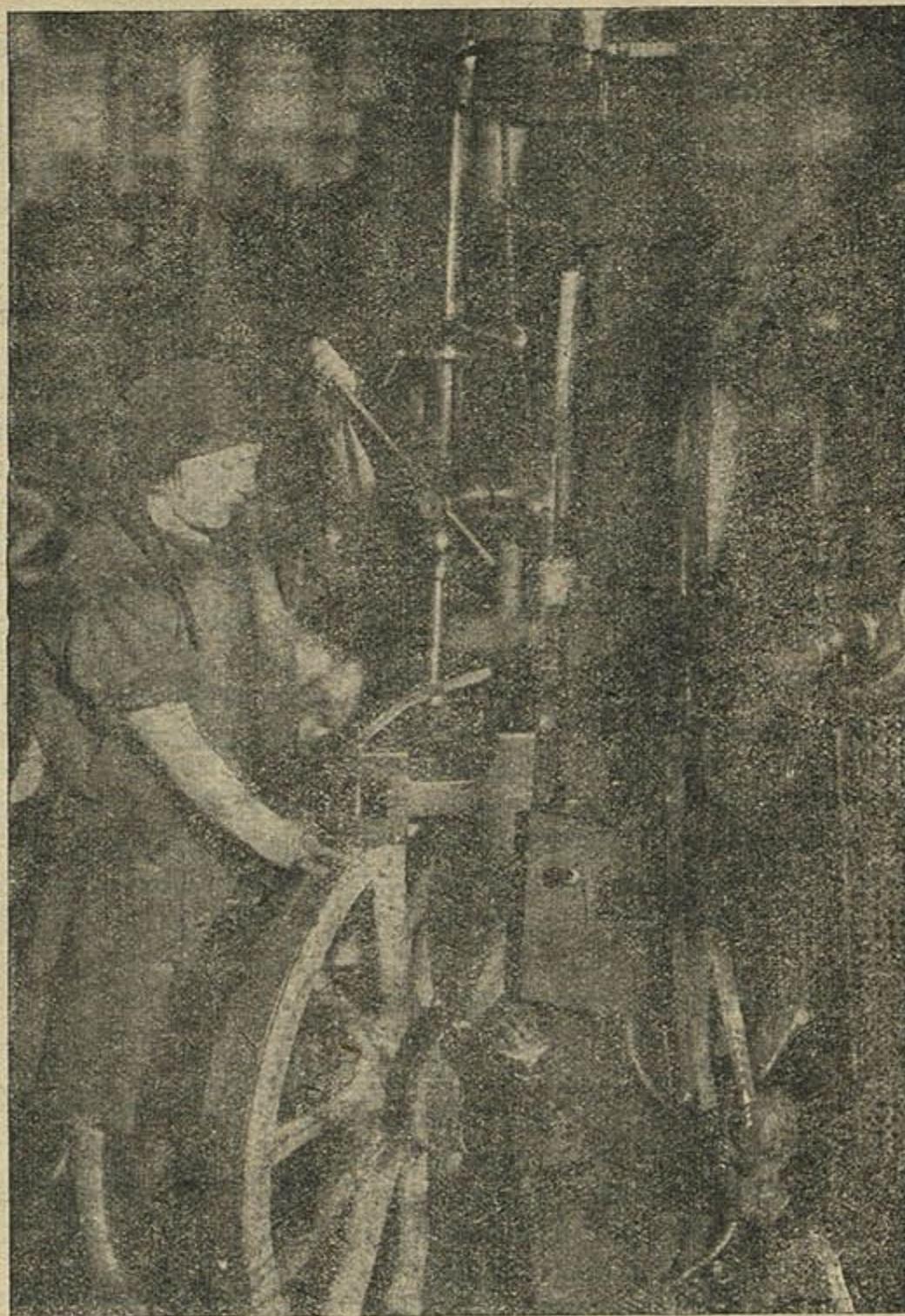
Мы жадаем паслухаваць ад дэлегатаў іншых заводаў, як яны працуюць.

Дэлегатка.

Барысаў.

Ясьлі павінны быць адчынены і ўвечары, каб даць магчымасць мацяркам выконваць грамадскую працу.

Па гэтаму пытанню трэба стварыць грамадскую

Там, где вырабатывают сельско-хозяйственные машины.

думку ў гаспадарчых і професіянальных арганізацыях і сярод работніц, праз дэлегацкія сходы работніц.

Е. Зоркай.

Рэдакцыя, вімешчаючы артыкул т. Зоркай, просіць работніц і працоўнікоў жыльлёвай кааперацыі, прафсаюзаў і гаспадарнікаў—выказацца па пытанню, вакранутаму т. Зоркай.

Дэлегаткі Смалявіцкага раёну здалі каштоўнасці на індустрыялізацію.

«недахопы над аўстрэл»

Самадурства ў Ціп'е¹⁾.

„Курыца на птушка, а жанчына—не чалавек”, так думаюць і ажыцьцяўляюць гэтую думку на практицы Ціпаўскія галавацяпы—інструктары і частка адміністрацыі.

Маецца дырэктывы партыі аб неабходнасці большага ўцягнення жаночай працы ў вытворчасць: адпазедныя курсы па перакваліфікацыі і дакваліфікацыі.

Ажыцьцяўляючы гэту дырэктыву на практицы, НК Працы і Біржа Працы, пры наборы курсантаў у ЦІП, на такарны цэх—адабралі шаснаццаць самых лепшых кандыдатур жанчын (усяго толькі 16, а ўсіх курсантаў паслалі ў ЦІП—65).

Але цвердалобым галавацяпам з Ціп'а і гэты лік не спадабаўся: „Які там толк будзе з жанчын, хіба ім месца на заводзе за варштатам? Ёй месца на кухне ці каля прымуса”,—так разважалі яны.

Ни гледзячы на тое, што жанчыны, накіраваныя Біржай Працы з пасльюховасцю прайшлі іспыт у Інстытуце Працы, Псіхатэхніку, медагляд і прызнаны прыгоднымі да такарнай справы, усё-ж „Ціпаўцы” ні з чым не палічыліся і ў першыя ж дні навучання з 16 чалавек накіроўваюць назад на Біржу Працы 9 жанчын, як-бы за ня-прыводнасцю.

Рыхталіся яшчэ і астатніх зьянцы з працы, але чамусьці спыніліся.

Вылучаныя на курсы ЦІП жанчыны былі прыгоднымі і з іх былі добрыя токары. Треба было толькі да іх уважліва адносіцца інструктарам, выкінуўшы з галавы шкодны погляд нібы жанчыны ня здольны выканаць працу токара.

За гэту справу павінны ўзыцца каму належыць і даць па заслугам. 9 жанчын павінны быць адноўлены зноў у цэх вучыцца.

Вока.

Рэдакцыя чакае адказу Наркампрацы і ЦІП, што зроблена да зьнішчэння недапушчаных адносін у справе кваліфікацыі работніц.

¹⁾ Ціп—Цэнтральны Інстытут Працы.

Аб выкананні я думаюць.

Есьць і на нашай фабрыцы „Везуві” вылучэнныя работніцы на кваліфікованую працу. Але паставілі гэтых работніц к варштатам, а выхаваўчай працы з імі няма.

Ні фабком, ні парт'ячайка—не растлумачаць, як съслед, аб ашчадных адносінах да варштату, матар'ялаў, аб змаганні з бракам за якасць прадукцыі.

Падышаючы кваліфікацыю мы павінны адначасова выкоўваць съядомых пралетарак, а ў нас такой працы не праводзіцца. Треба таксама праводзіць сходы вылучэнак і на гэтых сходах абмяніцца вопытам працы, даведацца, як адносяцца да вучаніц майстры.

II. III.

Н.-Беліца.

Рэдакцыя чакае ад парткалектызу ф-кі „Вязуві” адказу, што зроблена па гэтаму допісу.

Не пакамуністычнаму.

Лаўрэцкі — партыец, старшыня калгасу „Бальшавік”, Касцюкоўскага с-с, Барысаўскага раёну. Але працуе ён не пакамуністычнаму.

Пры арганізацыі калгасу Лаўрэцкі так заяўляў:

„Ня пойдзеш у калгас—сашлю на Салаўкі”.

Старую кабеціну — Рабецкую Марылю—запісаў у калгас, узяў з гаспадаркі для абсемянення палёў збажыну, а пасля сказаў, што Рабецкая не ў калгасе. Каля-ж Рабецкая стала прасіць, каб ёй далі для працы цягнік кавалак зямлі, дык Лаўрэцкі кінуўся да яе біцца.

М.

В. Касцюкі.

Ад рэдакцыі: Рэдакцыя чакае адказу па гэтаму пытанню ад Касцюкоўскай парт'ячайкі.

Што зроблена па допісам рабселькорак

Зъняты з працы з суроўай вымовай.

Чэрвенскі Райком КП(б)Б паведаміў, што допіс нашай селькоркі „Таранда камандуе”, які быў зъмешчан у № 10 часопісе, адпавядае сапраўднасці.

За адміністраванне і скажэнне партлініі ў справе калектывізацыі Бюро РК вынесла Тарандэ суроўую вымову. Таранда зънят з працы загадчыка куста і сэкратара ячайкі КП(б)Б.

За зажым самакрытыкі зъняты з працы.

Менская Акруговая Кантрольная камісія, расясьледваўшы допіс нашай селькоркі аб зажыме самакрытыкі ў Чэрвенскім індоле і бальніцы, паведаміла ў рэдакцыю аб tym, што факт зажима сама-

крытыкі з боку загадчыка індола Лінуша ў адносінах работніцы Кузьміч пацвердзіўся.

Загадчык індолу Лінуш зънят з працы. Тав. Кузьміч накіравана на працу дзелавода ў сямігодку.

Партчастка атрымала спагнанье.

Допіс селькоркі „Няма месца такому элемэнту ў калгасе”—поўнасцю пацвердзіўся. Мінін і шэраг іншых былых гандляроў і ўласнікаў саматужных прадпрыемств лічыліся актыўістамі ў калгасе „Чырвоны ўдарнік”.

Спэцыяльная камісія расесьледвала гэту справу і прызначыла адстрыніць іх ад займаемай кіруючай працы ў калгасе. Горацкі РК КП(б)Б наложыў партспагнанні на партчастку праўлення калгасу.

Рабселькоркі, съмели крытыкі ўзведзеныя на нашай працы, выкрывайце праз часопісі тых, хто першикайдзе яшчэ больш пасльюховай работе!

НА ІЗГАТОЎКУ

АСАДКІ
АЛОЎКІ

Шчыльным строем, плячо к плячу, выходзім у бой!

Мы з вамі знаёмы, чытакі. Съпяным далажыць мы пра тое, што бачылі. І таму, Лісавета з Горак ў голас прачытае лісты рабселькорак.

* * *

Пісьмо першае—іадпісала **Вага**.

„У-га-га-га! Дакуль у Менскай чыгуначнай краме мясыніком будзе Мурох? Той самы, што з рабочымі—пайнікамі сваяволіць, слова сказаць ня дазволіць, ён пайнікаў частую ня мясам, а касьціма найболей. Мурох сябе лічыць пупам зямлі. На скаргі адказвае: „Што за парадкі завялі, гаварыць пра маю, мясынікоўскую справу? Няма на мяне ўправы! Я гаворкі ня люблю. Сам што хочу, тое даю“.

Што, прымацаваць цябе дакрамы? Клопат адзін з вамі. Зараз ня час, прымацоўваць вас. Я дужа заняты. Прыдзіце заўтра“.

А заўтра зноў „занятасць вялікая“: Мурох—важны туз, заўтра ён плаціць адлікі ў прафсаюз.

А пайнікі чакаюць... ня мяса, а таго часу, калі мясынік Мурох пакіне кааператыўны парог.

* * *

Другі ліст напісала „П. Ш“, „Ціха, ціха, ша, ша! Што нам думка калектыва. Самі зробім ўсё на дзіва. Сац. спаборніцтва праверым, зачыніўши шчыльна дзве ры“.

Так на фабрыцы „Вязуві“, сац. спаборніцтва правяралі. І забылі ўсе ў нас пра ўдзел рабочых мас. Цішком, між сабой брыгады, па цахам прайшліся радам. У рабочых ня пытали: што зрабілі, дзе праспалі.

А пытаць было аб чым. Вось напрыклад: па прычыне папсаванасці катла праца ўся стаіць да тла. Раз прастой, другі—таксама. А дырэкцыя вусамі ледзь паводзіць: не бярэцца даць кацёл трывалы, моцны.

І яшчэ ёсьць перашкода: не ва ўсіх ў працы згода. Ёсьць замінкі, ёсьць ляныя, што чапляюць кола кіям.

Трэба пільней на іх глянуць, каб ударнікам сапраўдным ня зрывалі выкананыне прамфінпляну.

* * *

Гэта пісьмо ад **Рыгора**.

„Проста кажучы—гора з працуяй Рудзенскай кніжнай крамы—Палей. Пясок у галаве яе, ці глей невядома. Дужа крыклівая яна, з няпрыемнай адрыжкай.

Зайдзе ў краму хто, каб купіць кніжку, а Палей—вожыкам кідаецца, так што зынкае і ў кніжцы смак“.

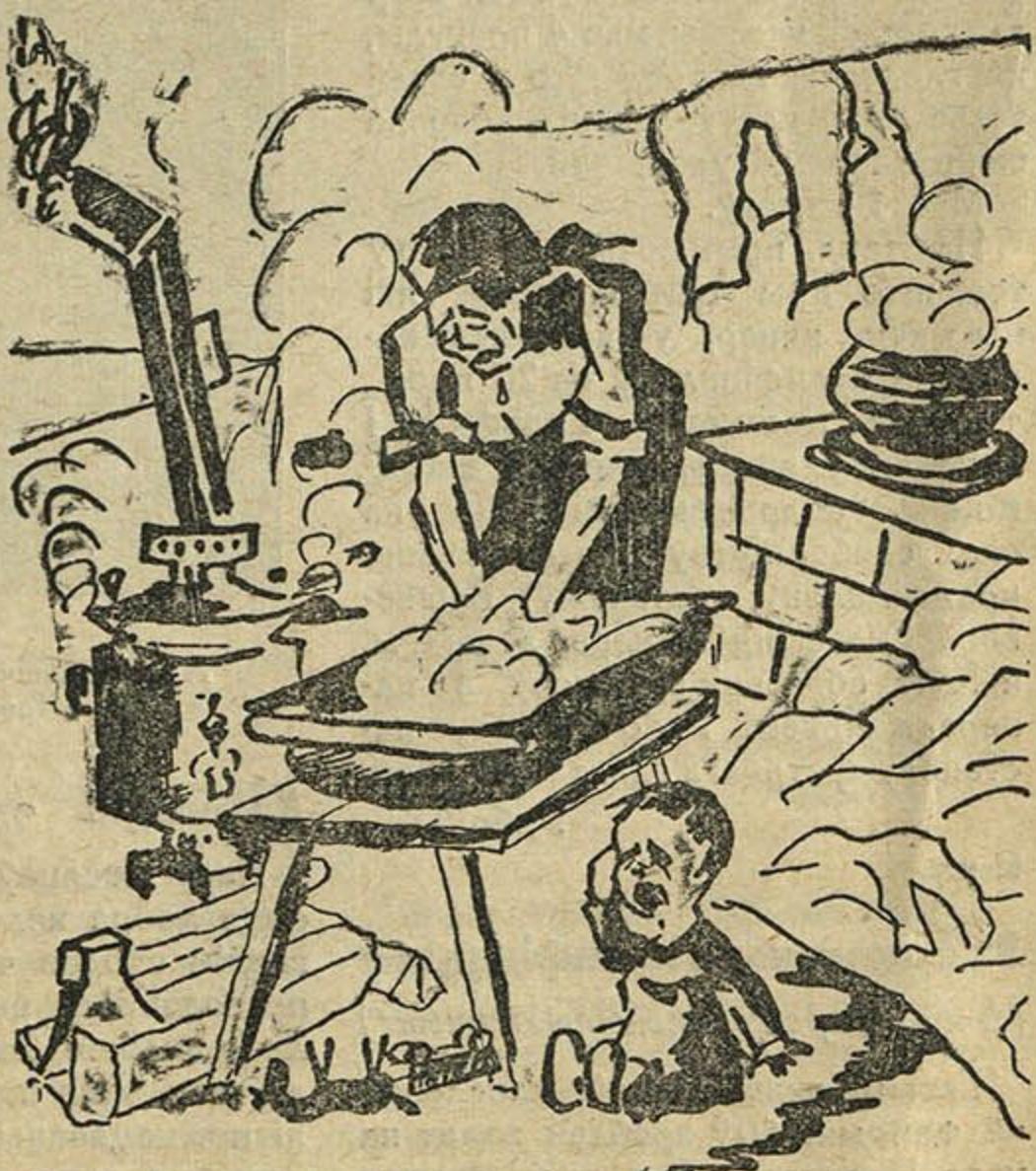
* * *

Кропку ставім на гэты раз. Не забывайце, чытакі, пра нас: пішэце пра непараці і розныя шкодныя павадкі.

Узяўшы на ізгатоўку асадкі, алоўкі, друзанем шкоднікаў ня толькі з парогу, але і з усіх нашае дарогі.

— Навошта ты чаравікі і хустку носіш?
— А вось, жонку запёр у хаце, каб на сход не пайшла. А каб праз вакно ня вылезла, дык чаравікі і хустку забраў.

— І наогул жонка мая ў дастачы... свая кухня, самавар, начвы... і ўсё такое...

З чруды лістоў

Палітсуд над прагульніцамі.

Нядаўна ў клубе „Леніна“, перад усёй масай рабочых быў арганізаваны палітсуд над работніцамі, падрываючымі прамфінплян і сацспаборніцтва на фабрыцы „Чырвоны Тэкстыльшчык“.

Вось яны:

1. **Вашкевіч**—матальшчыца, зрабіла 7 прагулаў па няуважлівым прычынам і мае вымову за систэматычныя прагулы. Апрача таго, Вашкевіч прыходзіла на працу т'яная.

2. **Гельфанд**—панчошніца, мае трэх прагулы па няуважлівым прычынам, а асабліва шмат бальнічных лісткоў у тыя дні, калі яна была па спазненіні данушчана да працы, што даказвае сімуляцыю. У часе працы на фабрыцы парушала працдысцыпліну і займалася сімуляцыяй.

Мае 2 вымовы.

3. **Кміт**—матальшчыца — сябр вытворчай камуны, мае 4 прагулы, яна гледзячы на тое, што ў сваёй заяве пры паступленні абяцала быць харошай ударніцай.

Мае 1 вымову.

Палітсуд, прымаючы пад увагу тое, што пры тым прарыве, які мы маем цяпер, у нас—невыкананье прамфінпляну на 28 проц., такія як **Вашкевіч**, **Гельфанд** і **Кміт** зьяўляюцца для нас шкоднікамі, падрываючымі працу па сац. спаборніцтву і выкананью прамфінпляну, пастанавіў: **Вашкевіч** і **Гельфанд** зняць з працы, а **Кміт** абвясціць вымову з папрэджаюнем. Рабочыя гэту пастанову сустрэлі з здавальненнем.

Рабочы.

Менск.

За выкананье прамфінпляну
(ф ка „Чырвоны Тэкстыльшчык“)

Гэтымі днямі легкай кавалерыйской фабрыкі быў зроблен налет на цэха. Правяралася, як прамфінплян даведзен да кожнага рабочага.

Выяўлена, што на фабрыцы ў цэхах вывешаны контрольныя лічбы выпрацоўкі кожнай работніцы за свой рабочы дзень. Таксама маюцца лічбы выкананья прамфінпляну за апошнія квадры. Усе рабочыя знаюць свой прамфінплян, за выключэннем работніц матальнага цэху, дзе трох-зменная неперапынная праца, рэпрэзіровачны цэх таксама і работніцы зусім не знаюць свой прамфінплян.

Ёсьць частка з новых работніц, якія зусім не ведаюць што такое прамфінплян. Сярод гэтых работніц трэба вясці растлумачальную працу, каб яна было ніводнага рабочага, які не знаў бы свой прамфінплян.

Завалевіч.

Менск.

Адшыбалльшчыца шклозаводу
„Пролетары“.

Дэлегадкі сход разваліўся.

Пару месяцаў таму назад досьць добра вялася праца ў дэлегадкім сходзе чыгуначніц. Сходы праводзіліся рэгулярна. Адчувалася вялікая зацікаўленасць дэлегатак. Для працы дэлегаткі былі прымацаваны к розным установам, прадпрыемствам і грамадзкім арганізацыям.

Але аднойчы прыйшлі дэлегаткі на сход, пасядзелі, ія прыйшоў ні кіраунік, ні дакладчык.

Сход разышоўся. Райком КП(б)Б і чыгуначная партарганізацыя не звярнулі ўвагі на работу дэлегацкага сходу і такім чынам пасъля зрыву разоў 4-5—дэлегацкі сход чыгуначнікаў у сучасны момант разваліўся.

Парткалектыў чыгункі, дзе ты?

Санітарка.

Павесці сталую работу.

(*Сілічава, Дубровенскага раёну*).

Ужо два гады як існуе сельска-гаспадарчая арцель у вёсцы Сілічава; раней было два маленькіх калгасы, а потым яны аб'ядналіся і зараз у арцелі каля 20 гаспадарак.

Калгас наогул¹ пасъпхова праўё веснавую сяўбу. З гаспадарчых дасягненій маецца закладка вялікага саду, які дасць добры прыбытак калгасу.

Яшчэ слаба арганізавана праца калгаснікаў, асабліва жанчын.

Жанчыны амаль не ўцягваюцца ў вытворчае жыццё калгасу.

Нікай выхаваўчай работы не вядзецца, таму ўсе няпісьменныя, а лікпункт наведваюць амаль адны дзяўчата.

Слаба звязаны жанчыны арцелі с сялянкамі вёскі Сілічава. Вёска вялікая, а працу сярод жанчын ніхто не праводзіць. Дзяякуючы гэтаму, бядняцка-серадняцкая маса жанчын зусім не зразумела ўсіх мерапрыемстваў партыі па калектывізацыі, а гэта скарыстоўвае заможная частка жанчын.

Райкому партыі неабходна забясьпечыць сталае партыйнае кірауніцтва работай сярод жанчын, асабліва з калгасніцамі, батрачкамі і бяднячкамі вёскі.

Р-ва.

Свячасова падрыхтаваць да вучобы.

У 1929-30 гаспадарчым годзе павінна быць уцягнута ў прамысловасць БССР на менш 40 проц. жанчын. ЦК КП(б)Б у сваёй пастанове аб універсітэты і ўздыму кваліфікацыі жаночай рабочай сілы пропануе звязаць асаблівую ўвагу на ўцягненіне жанчын у тыя галіны прамыловасці, дзе жаночая праца раней мала прымянялася.

Апрача таго, ЦК пастановіў, што ня менш 200 работніц павінна быць вылучана на тэхнічна-адміністрацыйныя пасады (брэгадзіры, майстры, загадчыкі цехаў і г. д.).

Усё гэта патрабуе падрыхтоўкі работніц, большай увагі да навучання іх у розных навучальных установах.

Што-ж мы маем у сучасны момант у справе навучання жанчын?

У рабфаках БССР жанчыны складаюць толькі 14 проц. усяго складу студэнтаў, у тэхнікумах—каля 13 проц., у прафшколах—каля 25 проц., у вузах—таксама каля 25 проц.

Усё гэта, зразумела, зусім недастаткова, асабліва, калі ўлічыць тое, што найбольшы процэнт жанчын падае на педагогічныя і мэдычныя навучальныя ўстановы і зусім мала жанчын абвучаецца ў індустрыяльнатахнічных.

ЦК КП(б)Б прыняў пастанову аб тым, каб пры камплектаванні броні і фабзавучэй уцягнуць ня менш 50 проц. жанчын. Таксама забясьпечыць прыём ня менш 50 проц. жанчын у індустрыяльныя тэхнікумы і прафшколы.

Для выканання гэтых дырэктыв ЦК, фабзаўкомы павінны шырока разгариць на прадпрыемствах працу па падрыхтоўкі работніц да ўступлення ў розныя навучальныя ўстановы, асабліва індустрыяльныя.

Трэба шырока азнаёміць работніц з гэтай пастановай ЦК. Трэба шырока папулярызаваць правілы ўступлення ў розныя школы. Толькі свячасова праведзеная на мясцох падрыхтоўчая праца дасць сапраўдныя дасягненіні ў надта важнай справе для

сучаснага пэрыяду разгорнутага сацыялістычнага будаўніцтва, калі войстра стаіць пытаньне аб кадрах.

Свячасовая падрыхтоўка работніц да вучобы паскорыць вырашэнне пытаньня аб жаночых кадрах і кадрах наогул.

Студэнты Беларускага Дзялоўнага Універсітэту.

Атрад Асаавіахіму на дэманстрацыі (Менск).

Дайце вайсковыя веды.

Ячэйка Асаавіахіму існуе на фабрыцы „Чырвоны текстыльщик“ каля 2-х гадоў. Сяброў ячэйкі—160, з якіх 130 работніц.

У пачатку гэтага году ячэйка арганізавала вайсковы гурток, які арганізаваў конкурс стралкоў, і на конкурсе 3 работніцы атрымалі жетоны, як лепшыя стралкі.

Былі арганізаваны 2 выхады ў поле, для вайсковых заняткаў. Сябры гуртка цікавіліся вайсковай літаратурай і выпісвалі „Чырвонаармейскую Праўду“. Гурток добра наведвалі і цікавіліся слухачы. Ячэйка распаўсюдзіла 180 белетаў АСО—лётарэй.

Усё гэта было. Але што-ж ёсьць зараз?

Фактычна зараз ячэйкі АСО на нашай фабрыцы ня існуе. Справы

ячэйкі на замку ў стале. Аб спраўах ячэйкі ніхто з рабочых ня ведае. А патрэбна было-б ведаць сябрам ячэйкі пра тое, што сабраныя з іх сяброўскія ўзносы ў 1929 годзе (у 1930 г. сяброўскія ўзносы ніхто не спаганяў) у суме 107 рублёў растрочаны зборышкам Лазоўскім.

Зараз Лазоўскі знаходзіцца пад судовым съледствам.

Чаму ня створана грамадзкая думка вакол работ Асаавіахім-арганізацыі; чаму не пераабіраецца бюро ячэйкі, якое спачатку ўзялося за працу, а пасля разваліла яе; чаму не працуе санітарны гурток, у які запісалі, і... гэтым абмяжаваліся; чаму няма сувязі з падшэфнай вёскай і вайсковай часткай?

Добра хоць тое, што акруговым саветам АСО арганізавана хімкаманда, у якой 90 чалавек, пера-

важна работніц, набываюць вайсковыя веды, бо на месцы ў гэтым напрамку нічога ня робіцца.

Групка рабкорак.

АД РЭДАЦІЙ: Рэдакцыя ча-кае адказу парт'ячэйкі і фабкому „Чырвонага текстыльщика“ аб тым, што зроблена для наладжвання працы Асаавіахім, і па ўсім момантам, закранутым рабкоркамі.

Няма ячэйкі Асаавіахіму.

Маецца ў нас пры месцкім стралковы гурток, якім кіруюць падшэфныя чырвонаармейцы. Вайскова-санітарны гурток скончылі 50 хатніх работніц.

А вось ячэйкі Асаавіахіму пры нашым месцкім № 1 няма, ніхто ня ўзяўся за арганізацыю ў нас Асаавіахім ячэйкі. Карпечанкава. Менск.

ПАРАДЫ АГРАНОМА

Бяз добра гараду няма добрых гародаў.

У цяперашні час трэба лічыць, што амаль усе гародныя расыліны высеяны і расады высажаны.

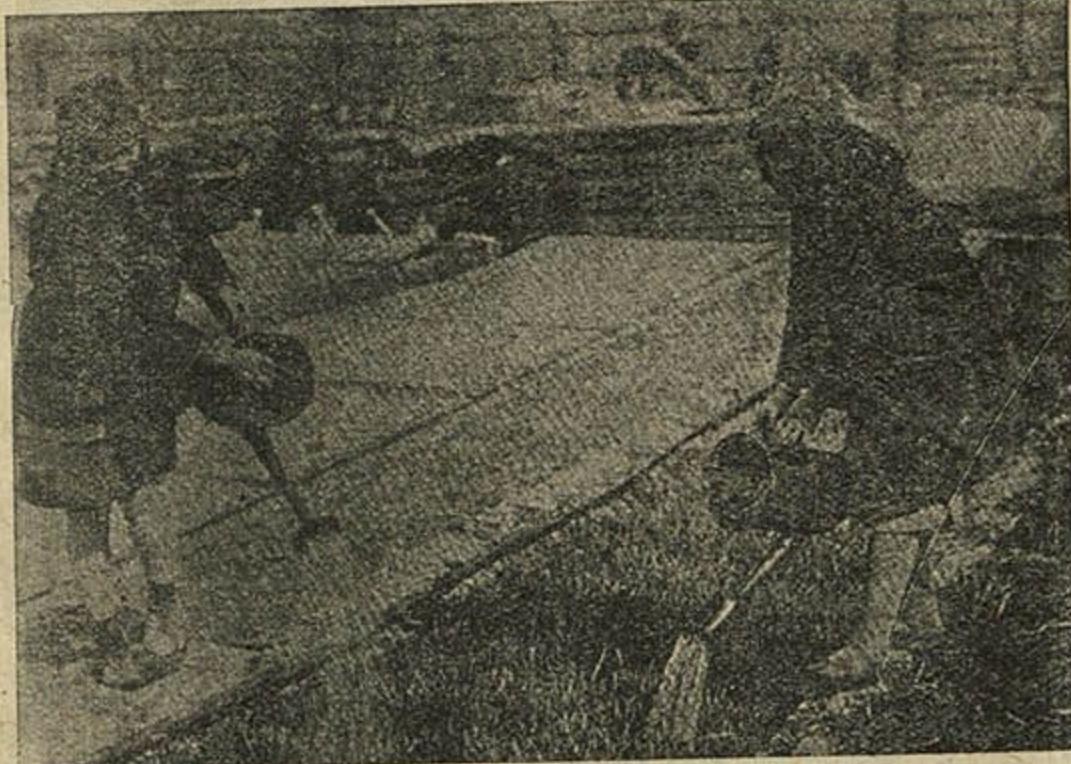
Каб атрымаць добры ўраджай гародных расылін, патрэбны належны догляд, бо толькі пры добрым, умелым доглядзе за расылінамі магчыма мець высокі ўраджай.

Мы маём яшчэ шмат выпадкаў, калі ад няўмелага догляду напрыклад—капусты атрымоўваеца ўсяго хэдзь 9-10 тон з гектара тады, як, пры належным доглядзе капусты, магчыма атрымаць 30 тон з га.

Як-жа трэба даглядаць высеяныя ці высажаныя гароднія расыліны?

Перш за ёсё, асаблівую ўвагу трэба звярнуць на пухленыне глебы і поліва зельля.

Як толькі павярхоўнасьць глебы ўшчыльніцца, неабходна ўспухліць яе. Пухленыне глебы затрымлівае вільготнасьць, праз рыхлую глебу добра пранікае да каранёвай систэмы расылін цяпло і паветра,

Калгасынцы паліваюць гарод.

без чаго гародніна разьвіваеца вельмі кепска. Пухленыне глебы лепш за ёсё вытвараець паміж радамі коннымі і ручнымі культуватарамі „Планет”; паміж расылінамі, дзе нельга ўжыць ручныя культуватары,—капаніцамі.

Пухленыне глебы трэба рабіць на глыбыню ня больш 3-4 сантымэтраў. Зельля не павінна быць на гародзе, яго трэба выпальваць. Эўчайна гэту працу робяць разам з пухленынем глебы.

Палодзь карысней ў сухое, сонечнае надворра, лепш з ёсё пасыль дажджу, ці пасыль паліўкі. У гэты час вельмі добра, разъмягчанае глебы, вышмаргваеца сарнякі, нават з карневішчамі і зараз-жа пад праменінамі сонейка вянуть. Ні ў якім выпадку ня грэба пакідаць у гародзе сарнякі да высыпіванья на іх насеніння, бо гэта вельмі засмечвае гарод.

Неабходна звярнуць увагу на сваечасове прарэджванье гародніх расылін. Буракі, морква, рэдзька, пятрушка і інш. гародніна высяваеца звычайна густа і калі ўсе расыліны пакінуты на градах, нічога добра гарада ня будзе; таму, праз 10-20 дзён пасыль ўсходаў, неабходна зрабіць першае прарэджванье, пры якім адсоўваеца больш кволыя гароднія расыліны. Застаўляюць на градках больш дужыя расыліны спачатку на 6-8 сантымэтраў адлегласці

расыліна да расыліны, а пры паўторным прарэжваньні на даўжыне адлегласці расыліна ад расыліны прыкладна дзеля марквы на 9-10 сантымэтраў, буракоў—24-26 см., гуркоў—16-27 см.

Калі гароднія расыліны асабліва тыя, што патрабуюць поўнага ўгнаення, — напрыклад—капуста, былі пасаджаны на недастатковая ўгноенім гародным вучастку, дык трэба ўжыць мясцове ўгнаеніе перапрэштым гноем.

Пры мясцовым ўгнаеніне перапрэштым гноем, калі гароднія расыліны раскладваюць гной і злегка закопваюць яго ў зямлю.

Вадкае ўгнаеніе рыхтуюць наступным чынам: бочку на палову напаўняюць каравяком ці птушынім памётам і даліваюць водой, з такім разьлікам, каб павярхоўнасьць вады адстаяла ад краёў бочкі на 16-20 см. Гэта му ўгнаенію трэба даць у працягу 1-1½ тыдняў перабрадаць штодзённа 2-3 разы, падмешваючы яго калом. Калі пры падмешванні калом пузыры з вадкасцю не выдзяляюцца, дык ўгнаеніе магчым. Ужываецца дзеля паліўкі папярэдня разба віўши яго паліўкай у 5-10 разоў вадой. Чым кволей расыліны, tym кволей трэба ўжываць ўгнацельную падліку.

Ня трэба практикаваць ўгнацельную падліку ў вясушліве надворра, а лепш за ёсё рабіць гэта ў пахмурнае надворра і зараз-жа пасыль дажджу. З штучных ўгнаеніяў магчыма дапасоўваць ўгнацельную падліку чыліскай салітрай, якой бярэцца 1-2 лоты на вядро вады.

Першы раз ўгнацельную падліку трэба рабіць, калі пасяяныя расыліны ў дастатковай ступені змацнені, калі яны будуть мець некалькі сапраўдных лісцяў.

Падліку трэба паўтараць 3-4 разы ў лета з перрывам 10 дзён ці 2 тыдні.

Каб атрымаць больш буйна разьвітая гароднія расыліны, а значыцца і атрымаць добры ўраджай, да шмат якіх расылін дапасоўваюць акучванье.

Акучваньнем расыліны мы прыдаем ім большую ўстойлівасць, выклікаем звяліненіе новых каранёў. Пры акучваньні да гародніх расылін прыграбаеца зямля вышынай да першых лісцяў. На буйных гародах акучваніе вытвараеца акучнікамі, сохамі, а на дробных,—яго магчыма вытвараць рыдлёўкамі, капаніцамі. Гарох, фасоля, гарбуз, гуркі, боб, патрабуюць аднаго невялічкага акучвання. Да капусты трэба ўжываць 3-х разовае акучваніе: першы раз праз 1 месяц пасыль пасадкі, другі раз—праз 3-4 тыдні пасыль першага акучвання і трэці раз—праз 3-4 тыдні пасыль другога акучвання. Бульбу акучваюць 3 разы: першы раз, калі расткі дасягнуць 18-20 см., другое акучваніе—праз месяц пасыль першага і 3-е—праз 3-4 тыдні пасыль другога акучвання.

Акучваніе значна падвышае ўраджай бульбы, бо яно дапамагае звяліненію новых сцяблоў і карэній, на якіх звяліляюцца новых бульбіны. Да марквы, буракоў і іншых караньплодаў, а таксама і да бульбы, для атрымання больш буйных карэній, пладоў бульбіны, трэба дапасоўваць трэніраваныя лісцяў і батвы ці ўтыкванье—прыгібанье іх да зямлі, асабліва калі яны ў канцы лета працягваюць буйнець. Трэніроўку таксама трэба ўжываць і да

цыбулі, асабліва калі лісьці, у канцы лета, ня жоўкнуць. Трэніраванье цыбулі дапамагае лепшаму і хуткаму высьпяванью яё. Трэніроўку карнавальных пладоў і цыбулі ўжываюць у канцы лета, а бульбы—у хуткім часе паслья красаванья.

Цяпер некалькі слоў у адносінах барадзьбы з шкоднікамі і хваробамі гароду. Калі вы ўбачыце, што капуста захварэла „на кілу“, што магчыма заўважыць нават ня выцягваючы расыліны з зямлі, бо лісьці ў капусты хварэючай „на кілу“ нават у хмурае надворра вялыя, дык, каб часткова выратаваць ураджай, трэба ў адлегласці 5-6 см. ад хворай расыліны на глыбіню 5-6 см. палажыць жменю негашонае вапны і зрабіць моцнае акучванье. Пры захворванні капусты „на кілу“, у нязначнай колькасці расылін, лепш за ўсё заразжа зянішчыць хворыя расыліны.

Лета—небяспечны час для груднякоў. Грудныя дзеци ў гэту пару году часта хварэюць паносамі з рвотамі. Летнія паносы—адна з галоўнейшых прычын дзіцячай съміротнасці, на першым годзе жыцця.

Асабліва небяспечны панос для дзяцей, якіх штучна выкармліваюць, гэта значыць тых, што стравуюцца малаком каровы ці казы.

Адняць дзіця ад грудзі летам—небяспечна, дзеци лёгка могуць захварэць паносам і рвотаю, што часта прыводзіць к гібелі.

Цяжкія выпадкі паносу, з частымі рвотамі—называюць „Дзіцячай халерай“.

Дзеци, якіх кормяць грудзьмі, таксама могуць захварэць паносам, але гэта для іх ня так небяспечна, асабліва, калі не парушаюць парад урача.

Галоўнай прычинай захворвання летнім паносамі: у дзяцей, якіх кормяць малаком маткі, зъяўляецца грубае парушэнне правіла кармлення і догляду, перакорм і недакорм, наогул, беспарарадачнае кармленне (што кормяць як толькі дзіця заплача), непатрэбны і ня ў час уводзімы прыкорм, палкія праменіні сонца (вельмі працяжнае пробыванье на сонцепёку), дача сырой вады, брудная соска, бруднае памяшканье, мухі і іншае.

Пры выпадковым захворванні якой-небудзь заразьлівай хваробай (грып, адзёр і інш.), дзіцячаста захворвае, як аскладненінем—паносам, асабліва тады, калі пералічаныя памылкі кармлення сваячасова былі зянішчаны.

Пры грудным ускармліванні, папярэдзіць і лячыць панос ня так цяжка. Трэба толькі поўнасцю выконваць парады урача.

Съміротнасць ад летніх паносаў, асабліва вялікая ў „ражковых дзяцей“. К пералічанным прычинам захворвання паносамі дзяцей, якіх кормяць грудзьмі,—для дзяцей, што кормяць штучна, маецца яшчэ адна прычына: няправільнае гатаванье зъмесці, невыкананье кіруніцтва урача ў справе калі і зъмесць патрэбна дзіцяці, забрудненіне малака каровы ў час дойкі і прыгатаванья, забрудненіне посудку (бутэлечак і сосак), няумелее захаванье малака (неабходна захоўваць на холадзе), брудная жвачка і іншае.

Супродзь вусеня матыля (белы з цёмнымі вугламі крыльляў) капуснай блянкі, які ў сярэдзіне і другой палове лета грызе лісьці, ужываюць наступнае: аглядаюць лісьці капусты і інш. крыжыкакрасачных расылін, асабліва зьнізу, і расыцькаюць жоўтыя кучкі яек. Таксама расыцькаюць пальцамі вусень, які першы час разъмяшчаецца блізка адзін каля другога—групамі і таму ў гэты час яго парадунальна лёгка зянішчыць. Магчыма парайць расыліны, папсаныя капуснай блянкай, паслья дажджу, пасыпаць едкай вапнай.

Супродзь капуснае тлі, якая часта зъяўляецца ў вялікай колькасці, што з-пад яе ня відна лісьця капусты, добра дапамагае апышкванье капусты зялёнім мылам (400 грам зялёнага мыла на 1 вядро вады).

Садавод Ражкоў.

ПАРАДЫ ЎРАЧА

Летнія дзіцячыя паносы.

Чым меншае дзіця, тым больш небяспечна для яго жыцця захворванье летнім паносам. Асабліва небяспечны паўторны панос. Берагчы неабходна дзяцей ад захворвання заразьлівымі хваробамі, бо асабліва цяжкая форма паносу можа разъвівацца ў час заразьлівай хваробы, асабліва ў дзяцей, што стравуюцца штучна.

Разъвіцьцё паносу вельмі залежыць ад няправільнага догляду, як напрыклад: калыханье, спавіванье сусла, калі кормяць дзіця, калі сьпіць дзіця разам з дарослымі, кепская паветра ў памяшканні, бруд, мухі, калі дзіця ня выносяць на свежае паветра, таксама розныя шкодныя саветы бабак.

Лячыць паносы можа толькі урач. Нельга выконваць больш нічых парад.

Съміротнасць дзяцей ад паносаў панізілася за апошнія гады, бо парады урача ўсё глыбей пападаюць у гушчу насельніцтва. Парады урача па-пярэдзіць паносы. Парады урача вылячаць паносы. Парады урача яшчэ больш панізяць дзіцячую съміротнасць.

Кожная маці можа лёгка папярэдзіць сваё дзіця ад захворвання паносамі, трэба толькі выконваць парады, дадзеныя ў гэтай гутарцы.

Д-р Альшванг.

УМЕЙ ВЫХОУВАЦЬ ДЗЯЦЕЙ

...Гуляюць дзеці. З дэзвюх зэдлікаў змайстравалі веоік. Бесяла ім. Шумяць.

Маці прыбягае натомленая. У хаце ўсё да гары дном. Маці злуеца, злосіць спаганяе на малышах. Малыя спалохана чакаюць кары. А маці частуе: хлопчыка шлённула балюча, дзяўчынку скубанула за вуха.

Нядайна шчасльвы съмех зъяніўся гучным пла-чам дзяцей.

Вось адзін з малюнкаў нашага быту, быту, у якім яшчэ засталіся былыя дзікія звычай, крыкі, лаянка, шляпкі, пабоі; роспач і бясісльная сумота, плач і крык зъбітых дзяцей.

Мацяркі, час зразумець, што дзеці павінны гуляць! Гульня—жыцьцё дзяцей. Кацяняткі, гуляючы з папер-каю, прывучаюцца лавіць мышэй; таксама і дзеці, у сваіх гульнях—рыхтуюцца к будучай працы, разъ-віваюць думку, здагадлівасіць, съмеласіць, лоўкасіць, набываюць навыкі рухаў. І толькі вар'ят, ці схільны да вар'яцтва дзяцёнак, не адчувае патрэбы ў гульнях, а вяла сядзіць, ці сланяеца з кутка ў куток.

Вядома, такія вар'яты не жаданы як для бацькоў, так і для грамады. Такая зъмена нам не патрэбна.

Мацяркі, прыгледзіце да дзіцячых гульняў, зра-зумейце неабходнасіць гульняў, не адрывайце дзя-цей для непасільной малышу працы (насіць ваду, калоць дровы), падвойнае злачынства гэтым робіцца: дзіця надарвецца, і праца, жаданай, радаснай, якой яна павінна быць, зробіцца брыдкай.

Дзіця глыбака адчувае несправядлівасіць зрыву яго гульняў, сціскаеца, траціць даверра к мацеры, замыкаеца. Патрэба ў гульнях штурхает дзіця ха-вацца ад мацеры. Дзеци бягуть на вуліцу. А там, на вуліцы чаиплецца на сапраўдныя вазы, лезе пад каня, робіць небясьпечныя справы, і спыніць гэта дзіця ўжо цяжка.

А вось яшчэ малюнак:

Прайшоў дожд... Па двару пабеглі шумлівия раўчакі. Падгарнуўшы штанцы, падабраўшы спаднічки, малышы радасна плёскаюцца ў калюжах... Вось не-калькі дзяцей будуюць запруды... Цэлы Днепрабуд... Праз паўгадзіны, мокрыя, брудныя, сланыя „дне-прабудаўцы“, выгаладаўшыся, прыбеглі дамоў. І зноў чуюць роспач мацеры, крык, лаянку, шляпкі. Інстынкт будаўніцтва, так патрэбны СССР, які ёсьць у малы-шоў—будучых грамадзян—будаўнікоў, і тут выкліка-тупы адпор.

І так на кожным кроку.

Маці выпадкова ня прыкрыла швейную машину. Хлопчык—будучы мэханік, захапіўся машиной. З вялізарнай цікавасіцю цягнуцца к машине дзіця-чыя ручкі. І... увечары маці, зауважыўшы вынік дзі-цячай цікавасіці, пачынае лаянку.

Папрокі і пагрозы мацеры штурхают малыша на новае „злачынства“—на хлускію.

— Не я, не я!

Дзіця прывыкае хлусці.

Арганізму дзіцяці неабходны тлушч і цукар. Кім інтынкты ўна цягнеца дзіця. Калі атрымоўвае іх ад бацькоў мала, то „съцягіе“ кавалачак цукру, зьліжа лыжачку варэння, ад съмятанкі не адмовіцца. Тут злавацца на дзіця нельга, бо кіруе ім інтынкт самазахавання: арганізм патрабуе таго, чаго не дадалі.

Гэты-ж інтынкт штурхает дзіця на супраціўленне

непасільной нагрузцы працаю. Бацькі не павінны забываць, што нагрузкa дзяцей і моладзі зараз вялі-кая: у школе, дома, у піанэр-атрадзе. З гэтym не-абходна лічыцца.

Няўажлівія адносіны бацькоў да дзяцей вядуць к нядобраму.

Вось, малыш загуляўся, не напрасіўся і штанцы мокрыя. Маці шлённула балюча, перамяніла штанцы. Баючыся кары, у другі раз, дзіця не паскардзіцца на мокрыя штанцы, застанецца ў мокрых. А ў вы-ніку захворванье экзэмай, зуд кволых частак, узмо-нены пазыў мачыцца, дзіця часцей будзе мокрым. Пачынаецца ўжо хвароба. А бывае, што ў выніку нават зъяўляецца ананізм.

Так мацяркі, сваімі рукамі, насылаюць на дзіця бяду за бядою.

Бывае яшчэ горш: рукамі бацькоў калечацца дзеці, выклікаюцца цяжкія захворваньні. Удар цяжкай, раз-злаванай рукой бацькі, па съпіне дзіцяці, часцяком служаць прычынаю горбіка. Цяганыне за вушы, па-шочыны—выклікаюць вушныя захворваньні: ту-гу-вухасіць, глухату, брудаток,—інады нават з небясь-пекай запаленія мозагу. Самы-ж дзікі, недапушчальны дзіця, прытупляе яго, выклікае сорам, роспач і вялі-кае жаданыне помсты...

Порка выклікае прыліў крываі к падавым часцям, штурхает дзіця на ананізм.

Кары страчаюць дзіцячую вясёласіць, жыцьцё-радаснасіць, з актыўнага, бойкага, прыхільнага дзі-цяці, якое любіць акаляючае і бацькоў, малыш ро-біцца ціхім, вялым, замкнутым, сумным. Цікавасіць дзіцяці адмірае, яно спыняе вывучаць акаляючае. Сціхае звонкі съмех, вясёлая вазыня. Ціха, спакойна стала ў хаце. Бацька і маці, зъяніўшыся з працы, могуць адпачыць.

Але неўзабаве, нават самыя съляпія бацькі за-уважаюць, што з дзіцяцям не ладна, яму нечага не хапае. Пачынаецца наведванье ўрачоў. Але толку мала, бацькі самі ўжо сапсавалі дзіця.

Добра, калі ўлетку дзіця пападзе ў піанэрскі лягер. Паветра, простор, сонца, воля—робяць сваю справу. Дзіця зноў ажывае.

Мацяркі, аберагайце жыцьцёрадаснасіць сваіх дзя-цей, яго бадзёрасіць, зацікаўленасіць ва ўсім, імкненіне ўсё вывучыць, майстраваць самаму. Няхай бывае некалькі шумна, бегатня дзяцей. Не перашка-джайце ім. Дзеци ня проста балуюцца, а робяць вялікую справу; рыхтуюцца к будучаму жыцьцю і працы. Вы павінны дапамагчы ім ў гэтым.

Нельга таксама забываць, што дзеці—гэта малень-кія малы. Яны ўсё прыкмячаюць і пераймаюць у дарослыя. Нелады між бацькамі, крыкі, бойкі, прыкмячае дзіця, упітвае, як губка, пераймае. Таму, часта дзеці гуляюць у п'яніц, у жулікаў. А бывае, малыш, нечакана, такое слова выпаліць, што маці толькі вочы вылупіць.

Самі вінаваты, што не паклапаціся стварыць для дзіцяці спакойнага здаровага асяродзішча.

Цяпло, супакойства, ласкавасіць з дзяцінства, умацоўвае нэрвную систэму, выпрацоўвае здо-насіць змагацца з цяжкасцямі.

Мацяркі, бацькі, станьце сапраўды блізкімі сябрамі вашых дзяцей. Гэта неабходна для выхаванья зда-ровай зъмены.

Сямёна.

„Белрабсялянку“—у масы

(гутарка з упаўнаважанымі)

За апошні час паменшыўся лік падпішчыкаў на часопіс „Беларуская работніца і сялянка“. Гэта тлумачыцца часткова тым, што спэцыяльныя ўпаўнаважаныя па распаўсюджванью часопісі, якія былі вылучаны дэлегацкімі сходамі на прадпрыемствах і ў калгасах, паслабілі сваю работу.

Такога становішча быць не павінна.

Зараз перад намі паўстае щэраг складаных задач, для выкананья якіх часопіс павінна арганізоўваць масы работніц, калгасьніц, працоўных сялянак. Таму, лёзунгам нашым павінна быць: „Кожная працоўная жанчына павінна чытаць „Белрабсялянку“ і распаўсюджваць яе.“

Актыў работніц, калгасьніц і працоўных сялянак павінен удзельнічаць у работе часопіса, праз пасылку карэспандэнцый.

За выкананьне гэтага лёзунга павінны энэргічна ўзяцца ўпаўнаважаныя і дэлегацкія сходы цалкам.

Дэлегацкія сходы, работніцы і калгасьніцы павінны праверыць працу ўпаўнаважаных, заслухаўшы іх справа здачу. Ня справіўшыхся з работай упаўнаважаных трэба пераабраць, замяніўшы іх актыўісткамі, сапраўды жадаючымі працеваць.

Упаўнаважаным трэба праверыць съпісы падпішчыкаў, правесці работу, каб таварыши, у якіх тэрмін падпіскі скончыўся, працягнулі яе на далейшы час. Азнаёміўшыся добра з зьместам нашай часопіса, упаўнаважаныя павінны на дэлегацкіх і агульных сходах працоўных жанчын растлумачыць

аб карысці часопіса, завербаваць новых падпішчыц.

На гэтых-жа сходах трэба растлумачыць аб неабходнасці шчыльнай сувязі чытак з часопісю, каб чытак пісалі ў часопіс допісы аб сваёй працы і жыцці, задавалі запытаныні, выказвалі думкі, якія матэрыялы іх найбольш цікавяць.

Наша часопіс танная, З нумары ў месяц каштуюць усяго 20 капеек.

Дэлегацкія сходы, упаўнаважаныя, разгорнем працу па распаўсюджванні „Белрабсялянкі“, ажывім работу гурткоў „Прыхільнікаў часопіса“.

„Беларуская Работніца і Сялянка“

з студзеня 1930 году выходзіць 3 разы ў месяц

Падпіску можна здаваць на пошту, лістаноскам,

у кіёскі ці прыслаць непасрэдна ў рэдакцыю.

Часопіс каштует

1 месяц:	20 капеек		Паўгода.	1 р. 20 капеек
3 месяцы	60 ,		Год	2 " 40 "

Цена асобнага нумару 10 кап.

Упаўнаважаныя па падпісах атрымоўваюць 10 проц. з сабранай сумы.

Кожная актыўістка, грамадчыца, дэлегатка, работніца, калгасьніца, саўгасьніца, бяднячыца і сораднічка—павінна чытаць сваю часопіс „БЕЛАРУСКАЯ РАБОТНІЦА і СЯЛЯНКА“.

Кожная актыўістка павінна распаўсюджваць гэту часопіс.

Чытайце, распаўсюджвайце і пішэце ў сваю часопіс.

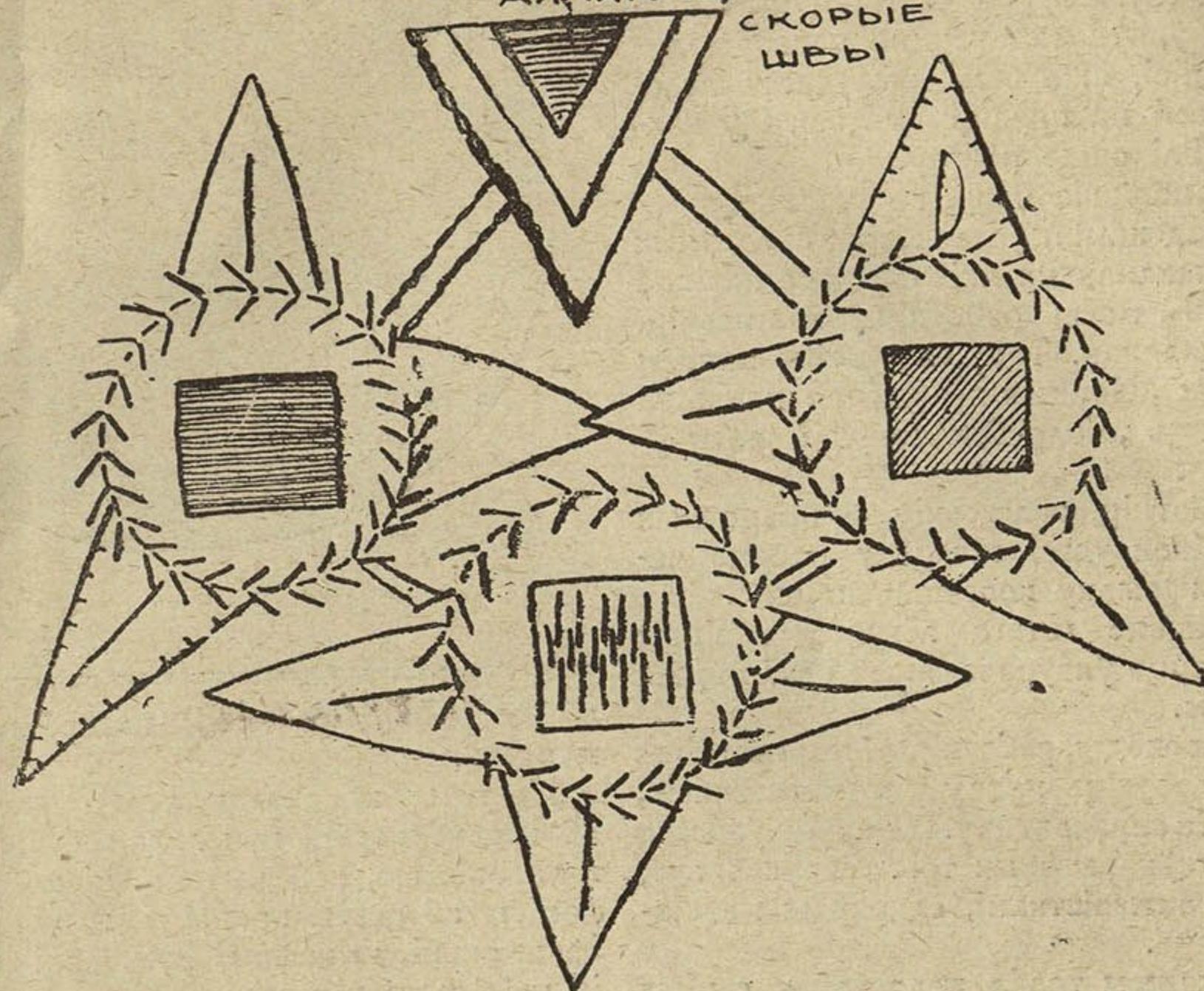
Адрас рэдакцыі: Менск, вул. Карла Маркса, 14, тэлефон—5-85.

■ ■ ■ СТАРОНКА РУЧНОЙ ПРАЦЫ ■ ■ ■

861

(ВЫШЫЎКА)

СУМОЧКА
АПЛИКАЦИЯ И
СКОРЫЕ
ШВЫ

Выданье ЦК КП(б)Б.

Друкарня БДВ імя Сталіна.

Заказ № 2001.

Рэдактары

{ Н. Бурава
Г. Рагазінікава

У ліку 14.000 экз.

Галоўлітбел № 857.